

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky a psychologie

Bakalářská práce

Kvalitativní výzkum faktorů a kritérií a
volby partnera nebo partnerky u studentů
Pedagogické fakulty JU

Vypracoval: Zdeněk Bartoš
Vedoucí práce: Mgr. Jan Vaněk
České Budějovice 2014

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum

Podpis studenta

„Pouhá zamilovanost činí jaksi slepým; opravdová láska však činí vidoucím.“

Viktor E. Frankl

Chtěl bych na tomto místě poděkovat vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Janu Vaňkovi za ochotu, rady a cenné připomínky. Dále bych rád poděkoval všem svým respondentům za jejich čas a úsilí, které mi věnovali. A v neposlední řadě svému dobrému příteli Cyrilu Kunštovi za jeho všudypřítomný objektivní náhled a pomoc při závěrečné korektuře.

Citační vzor:

Bartoš, Z. (2014): Kvalitativní výzkum faktorů a kritérií a volby partnera nebo partnerky u studentů Pedagogické fakulty JU, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra pedagogiky a psychologie, Bakalářská práce, 75 s.

Anotace

Obsahem této bakalářské práce je tematika volby partnera, spojená s kritérii a hodnotami, které tomuto výběru předcházejí a ovlivňují rozhodnutí se pro daného partnera. Této problematice se věnuje mnoho odborných i laických publikací, a to je důkazem, že partnerské vztahy lze bezpochyby označit jako jednu z nejdůležitějších oblastí lidského života. V teoretické části je možné se seznámit s principy volby partnera, s vlivem primární rodiny pro výběr partnera a s nimi spojenými teoriemi: evoluční psychologické a sociologické teorie. Dále se zabýváme láskou a zamilovaností, věkovým faktorem a dalšími okolnostmi, rizikovými faktory výběru a následně hodnotami, hodnotovými orientacemi a jejich socializací. Metodologická část obsahuje zásady vypracování kvalitativního výzkumu, část zakotvené teorie a objasníme metodu polostrukturovaného hloubkového rozhovoru. Výzkumu se účastnilo 8 respondentů z toho 4 muži a 4 ženy (n=8). Na závěr shrneme zjištěné společné a rozdílné hodnoty a hodnotové orientace hrající roli ve výběru partnera a uvedeme také faktory, které ovlivňují výběr partnera.

Klíčová slova:

Láska, zamilovanost, volba partnera, hodnoty a hodnotové orientace

Abstract

The bachelor thesis deals with the topic of choosing of a partner that is connected with criteria, and values preceding this choice and influencing the decision for a particular partner. Many scholarly and laical publications follow up the theme of the thesis. This fact is the evidence that partner relations play one of the vital roles in human's life. The theoretical part introduces the principles of choosing of a partner with the influence of the primary family, and evolutionary, psychological and sociological theories related with this phenomena. Another themes of the thesis are love, amorousness, the factor of age, hazardous factors of choice, values and value orientations and their socialization. Methodology contains the principles of working out of qualitative research, the part of grounded theory and methods of depth interview are explained as well. 8 subjects, subsuming 4 men and 4 women (n=8) participated in the research. Resulting shared and different values and value orientations that affect the choice of a partner are summarized in the conclusive part.

Keywords:

Love, amorousness, choice of a partner, values and value orientations

Obsah

1. ÚVOD	7
2. TEORETICKÁ ČÁST	8
2.1. TEORIE NA VAZOVÁNÍ PARTNERSKÝCH VZTAHŮ	8
2.1.1. <i>Evoluční teorie</i>	8
2.1.2. <i>Hlubinné psychologické teorie</i>	10
2.1.3. <i>Psychologické teorie</i>	11
2.1.4. <i>S-V-R teorie</i>	14
2.1.5. <i>Výběr partnera na principu podobnosti (homogamie)</i>	14
2.1.6. <i>Výběr partnera na principu odlišnosti (heterogamie)</i>	15
2.1.7. <i>Rodičovský model</i>	16
2.1.8. <i>Sourozenecké konstelace</i>	17
2.2. LÁSKA A VZTAHY.....	18
2.2.1. <i>Zamilovanost</i>	18
2.2.2. <i>Láska</i>	18
2.2.3. <i>Partnerský vztah</i>	19
2.3. STERNBERGOVA TRIANGULAČNÍ TEORIE LÁSKY	19
2.4. OČEKÁVÁNÍ MUŽŮ A ŽEN	20
2.4.1. <i>Očekávání žen</i>	20
2.4.2. <i>Očekávání mužů</i>	21
2.5. VĚKOVÝ ROZDÍL MEZI PARTNERY	22
2.6. RIZIKA.....	22
2.7. KRITÉRIA A HODNOTY	24
2.8. HODNOTY.....	26
2.8.1. <i>Klasifikace hodnot</i>	27
2.8.2. <i>Socializace hodnot</i>	29
2.9. HODNOTOVÉ ORIENTACE.....	30
3. EMPIRICKÁ ČÁST	32
3.1. VÝZKUMNÝ PROBLÉM	32
3.2. VÝZKUMNÁ METODA	32
3.2.1. <i>Kvalitativní výzkum</i>	32
3.2.2. <i>Zakotvená teorie</i>	34
3.2.2.1. <i>Otevřené kódování</i>	35
3.2.2.2. <i>Technika „vyložení karet“</i>	35
3.2.3. <i>Polostrukturovaný hloubkový rozhovor</i>	35
3.2.4. <i>Zpracování rozhovoru a etické zásady</i>	36
3.3. VÝZKUMNÉ OTÁZKY	37
3.4. VÝZKUMNÝ VZOREK	37
3.5. VÝSLEDKY	38
3.6. DISKUZE.....	49
3.7. SEBEREFLEXE VÝZKUMNÍKA	50
3.8. ZÁVĚR.....	51
4. SOUHRN	52
5. ZDROJE A POUŽITÁ LITERATURA	53
6. SEZNAM TABULEK	59

PŘÍLOHY 60

1. ÚVOD

Jako téma své bakalářské práce jsem si zvolil navazování partnerského vztahu u studentů psychologie. Pro výběr této problematiky jsem se rozhodl, jelikož je podle mého názoru velice aktuální a v neposlední řadě je o ni stále neutuchající zájem jak z řad odborníků, tak i široké veřejnosti. Mnoho lidí se ptá sebe i svých blízkých, proč se rozhodli právě pro tohoto partnera, s kterým jsou a ne pro jiného, který by přicházel v úvahu. Jsem toho názoru, že zvolené téma odpovídá mé budoucí představě o povolání, kterou by byla psychoterapeutická a poradenská činnost.

Partnerské vztahy nás provází celý život a zejména v mladé dospělosti jsou silně prožívány. Mladí lidé ve vztazích získávají zkušenosti a vědomosti a s jejich pomocí si formují představu o tom, kdo by měl být životní partner. Volba životního partnera je jedním z nejdůležitějších rozhodnutí, které ovlivní náš život. Ovšem, partnera, s kterým bychom byli na celý život, není úplně snadné nalézt, někoho komu budeme plně důvěřovat, partnera nebo partnerku, kteří nás budou respektovat takové, jací jsme, protějšek, který s námi bude sdílet dobré i ty špatné zážitky a pocity.

Tento ideální partner by měl ještě předtím splnit naše vztahová očekávání a kritéria, která požadujeme, a až poté se s ním můžeme seznámit blíže a vpustit ho do našeho světa. Každý člověk je jedinečný a liší se od ostatních, proto jenom, pokud opravdu poznáme sami sebe a víme, co nás dělá šťastnými, tak si můžeme toho pravého životního partnera najít. Takový vztah vyžaduje neustálou péči, aby mohl opravdu dlouhodobě fungovat, jinak se může stát, že se rozpadne a my se ocitneme zase na začátku. Vztahy lidí jsou ve své podstatě odlišné a každý má vlastní recept na štěstí.

Někdy můžeme narazit na muže nebo ženu, kteří se tváří jako přímo stvoření pro nás, avšak po krátkém nebo delším čase zjistíme, že tomu tak není. Obraz dokonalého člověka se roztrhne anebo v jiném případě, setrváváme v iluzi, která nás celého obklopuje. Nalézt toho pravého partnera a zůstat s ním po celý život je těžkou zkouškou, kterou si musí každý člověk projít sám.

2. Teoretická část

2.1. Teorie navazování partnerských vztahů

Existuje mnoho teorií, které se pokouší objasnit, proč a z jakého důvodu si lidé vybrali právě svého partnera nebo partnerku. V níže uvedeném textu si blíže nastíníme specifické teorie, kterými jsou evoluční, hlubinné, psychologické, S-V-R, homogamní a heterogamní výběry partnera, a také rodičovské a sourozenecké modely.

2.1.1. Evoluční teorie

Obecně lze říci, že aktivní strategie svádění je přisuzována v moderní společnosti především mužům, kteří mají hlavní odpovědnost za chování, směřující k partnerskému vztahu. Strategie žen je oproti tomu pasivní, ženy používají častěji řeč svého těla, aby získali pozornost muže. Muži mají větší zájem o koitus s potenciálně dobře plodnými partnerkami. To jsou především partnerky zdravé a mladé. Takový výběr byl pochopitelně evolučními mechanismy posilován. Ženy upřednostňují zájem o sociální status, pracovitost, peníze a ambice, a častěji o partnery ve vyšším věku. Tyto preference tvoří rozdílné sexuální taktiky obou pohlaví (Zvěřina, Budinský, 2004).

Proč se lidská samice rozhoduje právě pro nějakého konkrétního partnera? Tuto otázku si kladl britský genetik R. Fisher (1930) a navrhl svou teorii označovanou jako model rychlé selekce. Usuzuje, že ženy si volí takové muže, kteří jsou nositeli skvělých genů a mohou je přenést na potomstvo. Právě tyto geny s velkou příslušnou strukturou bude samice vyhledávat u mužů a také žena bude favorizována samcem pro preferování právě takových určitých genů. Struktura se pak po generace bude zvětšovat nebo v opačném případě ztratí účinky (in Diamond, 2003). Fisher navazuje na Charlese Darwina (2005), který tvrdil, že samice si usilují o samce, kteří jsou silní, dobře vyzbrojení a také v jistém ohledu nejatraktivnější.

Evoluční biolog Robert Trivers (1972) přišel s teorií rodičovské investice. Termínem rodičovská investice se rozumí, určitá energie a čas, které rodič vkládá do zabezpečení výživy vajíčka. Trivers se domnívá, že kvůli nerovnováze rodičovských investic, muž usiluje o ženu a žena si muže vybírá. Žena je při výběru partnera hodně opatrná. Hledá partnera, který je na pohled zdatný, jinak tím přichází o čas a možnosti reprodukce. Role muže je naopak jiná, pouze čeká, dokud se mu neobnoví zásoby spermatu. S tím je také spojeno, že může oplodnit mnoho ženských vajíček a mít mnoho

potomků, avšak muž je omezován druhými muži a volbou žen, takže někteří muži nemají žádné potomky a jiní jich mají mnoho.

Buss a Schmitt (1993) navazují na Triversovu teorii rodičovských investic svojí teorií sexuálních strategií. Buss a Schmitt se domnívají, že muži i ženy mívají krátkodobé i dlouhodobé vztahy, ale muži obecně vynakládají mnohem více času do krátkodobých vztahů. Reprodukční úspěch je hlavním cílem obou partnerů, proto také můžeme rozlišit strategie mužů a žen při usilování o krátkodobý (jednorázový sex či schůzku), tak i dlouhodobý vztah. Podle teorie sexuálních strategií jsou muž a žena předurčení k tomu, aby vyhledávali partnera se žádoucími charakteristikami, jež jsou pro ně výhodné z hlediska evoluce.

Buss a Schmitt (1993) rozdělují vztahy na:

- **Krátkodobé vztahy.** Vztahy, které jsou chvilkové, bývají pro muže výhodné, jelikož při krátkodobém vztahu či mimopartnerském sexu je větší šance, že muž zplodí více potomků. Tento druh vztahu může být pro muže rizikový, protože s sebou přináší pověst „sukničkáře“ a možnost nakazit se pohlavně přenosnou chorobou. Muže při hledání partnerky pro krátkodobý vztah zajímá dostupnost ženy a její plodnost. Ženy naopak využívají krátkodobý sexuální vztah jako měřítko, kterým si ověřují, jestli muž může aspirovat na budoucího partnera pro dlouhodobý vztah. Náhodný sex by proto měl proběhnout s velkorysým mužem, který by zajistil dítěti dostatek zdrojů. Hlavním rizikem pro ženy je přisouzení statusu „promiskuitní žena“.
- **Dlouhodobé vztahy.** Muž i žena si vybírají pro sebe ten nejvhodnější protějšek pro dlouhodobý vztah. Pro muže je podstatné, aby si zvolil partnerku s kvalitními rodičovskými dovednostmi, jinak by jejich potomek nemusel přežít. Dalším významným bodem pro muže je, aby žena mohla mít s partnerem hodně potomků. Také ženy potřebují najít partnera, který je ochotný zajistit potomkovi zdroje a je schopný být dobrým otcem. Muž by měl být dále vůči dítěti loajální a poskytnout mu ochranu. Kromě toho by měl být zdravý a měl by potomkovi předat kvalitní geny.

Naše sexuální strategie se přizpůsobují nějakému specifickému adaptačnímu problému a opírají se o psychologické mechanismy, které se projevují jako preference

určitého partnera, pocit lásky, touha po sexu nebo žárlivost. Lidé si vybírají různé partnery, proto také každý může navázat vztah s někým jiným. Všude nalezneme potenciální partnery preferované, anebo ty na vedlejší koleji (Buss, 2009).

2.1.2. Hlubinné psychologické teorie

Hlavním představitelem hlubinných teorií je Sigmund Freud (1914), který rozlišil dva modely výběru sexuálního partnera. Prvním vzorem je volba anaklitická, někdy nazývána také závislostní, v níž člověk hledá partnera, který by mu nahrazoval matku. Takový to muž bude milovat ženu, která ho nasytí a opečovává a žena bude vyhledávat muže, který ji ochrání. Druhý vzor je označován jako narcistní, ve kterém se snaží člověk najít partnera, skrze kterého bude milovat sám sebe. Narcistní volba je častější u mužů, kdežto anaklitická je zpravidla u žen (in Plaňava, 1998). Volba narcistní má čtyři varianty, kdy milujeme toho, kdo:

- je stejný, jako jsem já
- nebo je takový, jakým jsem byl já dříve
- nebo jakým bych chtěl být v budoucnu
- anebo lze v druhém člověku milovat určitou část sebe sama

Biddulph a Biddulph (2006) dále rozvíjejí narcistní variantu a domnívají se, že hledáme své dvojče. Jsme ovládáni latentními nevědomými mechanismy a ty určují, do koho se zamilujeme. Vyhledáváme si osoby, které mají specifické vlastnosti a schopnosti, které máme i my. Partner je zrcadlem, v němž se odrážíme my sami.

Daším faktorem, který ovlivňuje milostný život, jsou rodičovské komplexy. Pojmem **komplex** se rozumí zvnitřněné hybné síly chování, které si odnášíme ze své rodiny v dětství. Tyto komplexy jsou v nás zakořeněné dlouhý čas a vedou nás k neustálému opakování obdobných schémat, například vyhledávání typově stejných partnerů. Tvoří se jako následky událostí se silným citovým nábojem, to zejména souvisí se vzpomínkou, jaká byla naše zkušenost, potažmo vztah s matkou nebo otcem. Právě otcovské či mateřské komplexy jsou těmi nejsilnějšími komplexy naší psychiky. Podstatné je si uvědomit, že mateřský komplex se netýká pouze naší matky, ale i rolí žen v našem okolí, shodně tomu je i u otcovského komplexu (Corneau, 2000).

Do hlubinných teorií jistě můžeme ještě zařadit bipolární archetypy animu a anima, které jsou součástí Jungovy (1994) psychoanalytické teorie. **Anima** je nevědomá ženská

stránka muže a **animus** je nevědomá mužská část v ženě. Pro Junga představují jakousi životní sílu neboli obraz naší duše.

Po této mužské nebo ženské části naší osobnosti toužíme z celého srdce, ale jelikož ji neznáme, hledáme ji mimo nás. Tato tužba nás vede k řadě milostných zklamání, jelikož máme utvořený ideální obraz partnera, do kterého se partneři nikdy nebudou schopni převtělit. K poznání, že si přejeme, aby se partner stal naší animou nebo animem, dojdeme až po mnoha partnerských nezdarech. Animus u ženy představuje schopnost iniciativity, rozhodnosti a prosazení, oproti tomu anima u muže je schopnost lásky a vstřícnosti, tolerance a soucitu (Corneau, 2000).

V extrémní podobě se anima objevuje jako závislost, podřízenost, služebnost, otroctví, masochismus. Pokud je odmítnuta, nastává chlad a ochránářství a tvrdost. V radikální podobě animus dosahuje maniačských, autoritativních, sadistických a diktátorských rysů. V případě, že je odmítnut, se prezentuje slabostí, nedostatkem pevnosti autodestruktivními sklony (Corneau, 2000).

Můžeme shrnout, že výběr partnera závisí na řadě vědomých přání i nevědomých podnětech a naše rané zkušenosti v dětství ovlivňují naše partnerské a také milenecké chování v dospělosti. Někteří lidé si vybírají právě pouze jeden typ partnerů a naopak mnozí nemají zafixováno vůbec žádné schéma, podle kterého by se řídili. Nebo mohou vyhledávat určité povahové rysy, které jsou pro ně žádoucí, na rozdíl od jiných, pro které specifická vlastnost není rozhodující při výběru partnera. Důvodem, proč to tak máme, jsou naše kritéria a potřeby lásky, která se zformovala již v dětství, proto většinou hledáme partnera, který by se podobal naší matce nebo otci, avšak někdy pátráme po pravém opaku. (Precht, 2011; Salomé, 1997).

2.1.3. Psychologické teorie

Psychologické teorie týkající se vazebného chování, se soustředí na rané dětství, které se promítá do dospělosti a má značný vliv na výběr partnera nebo partnerky. Zastánci této teorie jsou John Bowlby a Marry D. Ainsworthová.

John Bowlby (2010) definuje vazebné chování jako vrozené vyhledávání a udržování blízkosti k druhému jedinci, což bývá v nejčastějších případech matka. Během prvního roku se vyvíjí vazebné chování k preferované postavě, jakmile se dítě silně citově připojuje k této konkrétní postavě, dává jí přednost před všemi ostatními a to navzdory odloučení. Toto chování doprovázejí nejsilnější pocity jako láska nebo hněv či zármutek. Pokud jsme v přítomnosti hlavní vazebné postavy, nebo je nám tato postava lehce

dosazitelná, cítíme se v bezpečí a tato osoba je námi milována. Hrozba, že ztratíme vazebnou postavu, v nás vytváří úzkost a skutečná ztráta v nás zanechá zármutek.

Pro dítě je nesmírně důležité, kdo se o něj stará a rodina, ve které žije, protože to hraje podstatnou roli v tom, koho si dítě zvolí jako vazebnou postavu a ke kolika dalším postavám se připoutá. S největší pravděpodobností si vybere jak svou hlavní vazebnou postavu, tak i postavy vedlejší. Dítě si vybírá vazebnou osobu z rodiny, takže to může být matka, otec, sourozenec, prarodiče a z nich si vybere postavy vedlejší. Děti získávají z prvních vztahů informace, co obnáší láska, důvěra, intimita a vztah. Z uspokojování potřeb bezpečí mateřskou postavou, si dítě vytvoří představu o tom, nakolik této osobě může důvěřovat a spolehnout se na ni (Bowlby, 2010).

Mary Ainsworthová (1985) navázala na Johna Bowlbyho a vytvořila metodu Strange Situation Test (metoda neznámé situace), která byla navržena ke zjištění individuálních zvláštností v kvalitě vazebného chování u dětí. Zabývala se interakcí mezi matkou a dítětem, a následně separací matky od dítěte.

Na základě tohoto schématu Ainsworthová vytvořila typologii citových vazeb podle vzorců. Rozděluje je na jistou vazbu - vzorec B a nejistou vazbu, přičemž nejistá se ještě nadále dělí na tři další vzorce: vyhýbavou - vzorec A, vzdorovitou/ambivalentní - vzorec C a úzkostně dezorganizovanou/dezorientovanou - vzorec D (Kulisek, 2000).

- **Vzorec B.** Hlavním znakem dětí klasifikovaných jako s „jistotou připoutané k matce“ (securely attached), je jejich jistota v přítomnosti matky. Dítě si klidně hraje a prozkoumává okolí, matku má jako svou bezpečnou základnu. Když se dítě ocitá bez matky, je rozechvělé, ale když se matka vrátí, radostně ji vítá a brzy se uklidní. Matka dítěti poskytuje bezpečné zázemí a dítě tento pocit bezpečí zužitkuje při objevování. Matka tímto způsobem připravuje dítě na pozdější separaci a vytváří přirozenou autonomii dítěte. Tento typ vazby se vyskytuje ve většině případů (Ainsworth, 1985).
- **Vzorec A.** Hlavním rysem dětí klasifikovaných jako „úzkostně připoutané k matce a vyhýbavé“ (anxiously attached to mother and avoidant), se projevuje otažitostí vůči matce při setkáních. Dítě s matkou neudrží blízký kontakt, je charakteristické potřebou blízkosti a zároveň odmítáním. Jestliže matka odejde, tak se u dítěte ukazují zřetelné známky stresu, avšak když se matka vrátí, dítě se chová odmítavě. Tato vazba převládá asi u 20 % souboru (Ainsworth, 1985).

- **Vzorec C.** Děti klasifikované jako „úzkostně připoutané k matce a vzdorovité (anxiously attached to mother and resistant), matku ignoruje, když jsou spolu. Děti v tomto vzorci můžeme rozdělit na C1, které jsou výrazně rozzuřené anebo C2 to jsou děti, které jsou v nepřítomnosti matky bezmocně pasivní. Děti odmítavé touží po větší blízkosti matky. Vzorec C je přítomen asi u 10 % dětí (Ainsworth, 1985).
- **Vzorec D.** Vzorec D původně nepatřil mezi základní typy vazeb, ale byl později přidán psychology Main a Solomonem. Označili tak děti, u nichž je připoutání „dezorganizované/dezorientované” (disorganized/disoriented attachment), chování těchto dětí je rozporuplné, slučují v sobě protichůdné prvky. Děti v tomto vzorci nemají naučený způsob separace od matky, proto je jejich chování nevyzpytatelné. Většinou jsou to děti týrané, zanedbávané a zneužívané. (Kulísek, 2000).

Stroufe (1983) provedl výzkum týkající se citové vazby u dětí ve školních letech, podle kterého děti s jistou vazbou byly více flexibilní, lépe zvládaly své emoce, měly menší problém s chováním. Byly více společenské a měly více kamarádů. Oproti tomu děti vyhýbavé byly hostilní, izolované a stranící se. Děti odmítavé byly více impulzivní a nesoběstačné.

Podle Williho (2006) mohou také nové zkušenosti získané v období adolescence a dospívání korigovat naše rané vztahové zkušenosti. A právě tyto zkušenosti mohou rovněž ovlivnit kvalitu současného partnerského vztahu.

Psychologický pohled na partnerství také nabízí Erik Erikson (2002) z pohledu psychosociální teorie. Popisuje idelické partnerství, ve kterém se nebojíme otevřít druhému a při tom být zcela bezbranní. Pokud se tomu vyhýbáme, pak jsme uvěznění a směřujeme k sociální izolaci. Nároky úspěšného důvěrného vztahu jsou:

- 1) **oboustranný orgasmus**
- 2) **s milovaným partnerem**
- 3) **opačného pohlaví**
- 4) **s nímž je člověk schopen a ochoten sdílet oboustrannou důvěru**
- 5) **a s nímž je schopen a ochoten regulovat svůj cyklus**
 - a) pracovní
 - b) rozmnožovací
 - c) a odpočinkový
- 6) **stejně jako zajistit potomkům také všechna stadia uspokojivého vývoje**

2.1.4. S-V-R teorie

B. Murstein (1970) přichází se svojí teorií S-V-R, neboli stimul, hodnota a role. Vychází z názoru, že partnerský vztah prochází sledem tří etap v určeném pořadí. Usuzuje, že stimul, hodnota a role jsou přitažlivé síly, které mají význam v různém vývojovém období vztahu.

V první fázi podnětu se snažíme zaujmout potencionálního partnera nebo se nás snaží sám partner něčím upoutat. Podnětem je fyzická přitažlivost a chování, především neverbální. Když nastává projevení zájmu od jednoho z aktérů a přichází pozitivní reakce, poté na sebe navzájem působí jako podněty svou fyzickou atraktivitou a chováním (Murstein, 1970).

Z podnětové fáze, kde se dvojice seznámila, přecházíme do druhé fáze. Ve druhé hodnotové fázi, posuzujeme kompatibilitu hodnotových vzorců, či zda se spolu shodneme v zájmech, postojích o světě, manželství a dalším. Současně partneři získávají informace o tom druhém a demonstrují své kvality. Jestliže zjišťují, že jsou až příliš rozdílní a neslučuje se to s jejich přesvědčeními, tak se rozcházejí, pokud se akceptují, tak nastává třetí fáze (Murstein, 1970).

Ve třetí rolové fázi si testujeme vzájemné představy o partnerských rolích. Partneři se snaží sladit své role a společně se doplňovat a uspokojovat své potřeby. Tato potřeba nastává, až po několika měsících či letech, poté co opadne počáteční zamilovanost. Hlavním úkolem v poslední fázi je kompatibilita rolových očekávání, které mají vliv zejména na rodičovství (Murstein, 1970).

Princip vyváženosti výměny se objevuje ve všech třech fázích. Když je výměna vyrovnaná, dochází ke spokojenosti. Můžeme uvést příklad, kdy muž, vzhledově méně přitažlivý, nabízí atraktivní ženě výměnou materiální zabezpečení a životní jistotu. Nebo naopak méně hezká žena poskytuje výměnou atraktivnímu muži péči, kvalitní sex, obdiv, poslušnost (Plaňava, 1998).

2.1.5. Výběr partnera na principu podobnosti (homogamie)

Homogamní výběr je založen na principu podobnosti, kdy si muž a žena vybírají takové partnery, se kterými mají podobné základní životní hodnoty, a u nichž je obdobná životní zkušenost a osobní zralost. Významnou roli u párů také hraje podobnost vrstevnická, úroveň inteligence, vzdělání, osobnostní rysy a charakteristiky, náboženské vyznání, příslušnosti k určité sociální vrstvě či profesní skupině. Faktorem zvyšujícím pravděpodobnost pozitivního rozvoje jsou podobné zájmy spolu s představou trávení

volného času a sexuální souhra. Vyhledáváme také partnera, jenž má stejnou národnost i rasu (Langmeier, Krejčířová, 2006; Šmolka, 2004, 2005; Vágnerová, 2007).

Mnoho lidí se nesnaží při výběru partnera experimentovat a raději si vybírají člověka stejně naladěného životem a prostředím. Volíme partnera podobně bohatého, vzdělaného, který se prezentuje, mluví, vypadá a chová se jako my (Trampotová, 2013).

Byrne (1971) vypracoval svou teorii a nazval ji jako model emocionálního posílení. V níž je atraktivita založena na podobnosti postojů mezi mužem a ženou. Lidé, kteří mají podobnou osobní i fyzickou atraktivitu se vzájemně přitahují, naopak jedinci, kteří nám podobní nejsou, tak v nás nevyvolávají příjemné pocity. Dále také, pokud náš potenciační partner projevuje názory, které jsou nám blízké, tak poté začneme prožívat pozitivní emoce. Tato podobnost způsobí, že se s takovým jedincem budeme chtít sejit znovu (in Hayes, 2003; Hewstone, Stroebe, 2006; Atkinson, 2003; Myers, 1999).

Výběr homogamní skýtá také nebezpečí, že pro zamilovanou dvojici může být takto založený vztah brzy fádni a partneři strádají nedostatkem nových impulsů (Novák, 2007). Druhá polovička je nám tak podobná, že nepřináší pro nás něco dobrodružného a tajemného. Snadno dokážeme odhadnout, co bude následovat a vztah už v nás nevyvolává určité vzrušení jako dříve.

2.1.6. Výběr partnera na principu odlišnosti (heterogamie)

Heterogamní výběr je zejména založen na principu vzájemného doplňování se a pomocí doplňujících se protikladů mohou oba partneři uspokojit své potřeby a rozšířit své možnosti. Přirozenou rozdílnost již nacházíme ve vztahu mezi mužem a ženou, kdy oba tvoří základní komplementární dvojici. Odlišnost spatřujeme především v jiných biologických a fyzických predispozicích, v rozdílných rolových očekáváních a v naplnění lišících se genderových rolích (Šmolka, 2005; Novák, 2007).

Hlavním představitelem heterogamního výběru je Robert Winch (1954, 1967), který vytvořil teorii komplementárních potřeb (Need-Complementary-Theory). Předkládá svůj názor, že pro jedince je klíčové uspokojování svých potřeb při výběru partnera. Z tohoto důvodu si člověk hledá takového partnera, který bude mít odlišné osobnostní charakteristiky než on sám.

Winch (1954, 1967) se domnívá, že podstata volby partnera neleží v podobnosti dvojice, ale v určité protikladnosti obou partnerů. Dle Winche je princip komplementarity obecným principem tvorby partnerských dvojic. Význačným faktorem je vzájemné uspokojování potřeb.

Největší předností heterogamního výběru je pravděpodobně odlišnost v osobnostních rysech, obzvláště v procesu rozhodování v páru. To například platí, je-li jeden z partnerů dominantní a druhý se rád podřizuje a rád svému milovanému ustupuje. Obdobně to může mít aktivní partner s pasivnějším protějškem. Problém může vzniknout při kombinaci partnera hodně racionálního s emotivním s protějškem (Langmeier; Krejčířová, 2006; Šmolka, 2005; Vágnerová, 2007).

V některých případech se volba může stát natolik neslučitelnou, že ve vztahu oba mohou být nespokojení, což může následně vyvrcholit v ukončení vztahu. Taková situace nastává nejčastěji, jsou-li rozdílné u dvojice životní cíle, hodnoty a vztahová očekávání (Šmolka, 2005).

Srovnání teorie podobnosti a teorie komplementarity. První vychází z předpokladu, že lidé s podobnými vlastnostmi se navzájem shodnou, druhá teorie staví na principu, že partneři se mají navzájem doplňovat vlastnostmi, které jsou spíše protikladné. Tyto dvě teorie mají platnost u vlastností v jiném okruhu vlastností. Teorie podobnosti se vztahuje k vlastnostem, které vedou k podobným zájmům, názorům a postojům. Pro člověka jsou nejdůležitější podobnosti v hodnotové orientaci a u člověka věřícího náboženská víra. U vlastností, které stanovují rozdělení rolí v manželském a rodinném životě, se uplatňuje teorie komplementarity (Říčan, 2004).

2.1.7. Rodičovský model

Mnoho teorií partnerského vztahu vychází ze sourozeneckého a rodičovského modelu. V nichž se člověk naučil ženskou a mužskou roli od svých rodičů nebo sourozenců a má tendenci tyto modely ve svém manželství neuvědoměle replikovat (Kratochvíl, 2000). Avšak hned na začátku bychom měli zmínit, že ženy i muži, kteří neměli šťastné zážitky s otcem či bratrem, matkou nebo sestrou, obvykle hledají takového partnera, který by byl dokonce protikladným typem (Rieman, 2009).

První rodičovský model vytvořil Buda (1977), jenž předpokládá, že se učíme naší roli manžela nebo manželky tím, že se identifikujeme s rodičem stejného pohlaví. Z tohoto schématu nám vzniká ideál, kterého se snažíme dosáhnout. Když jsme zamilováni, tak jsme schopni se vzdát našeho vnitřního rámce kvůli našemu protějšku. To ovšem později vyvolá rozpor, jelikož naše naprogramovaná schémata se zase objevují (in Kratochvíl, 2000).

Druhý model prezentuje Šípová (1978). Stejně, jako Budův koncept, tak i zde se dítě učí partnerské roli od rodiče stejného pohlaví. Rozšiřujícím kritériem je obraz rodiče opačného pohlaví, který ovlivňuje výběr manželského partnera. Za předpokladu, že rodič opačného pohlaví je pro své dítě imponující, tak to pro něj bude mít v pozdějších letech pozitivní vliv na výběr budoucího partnera. Nemohlo-li dítě respektovat rodiče kvůli jeho ctnostem, tak se stává rodič zdrojem negativních reakcí. Dalším kritériem, které Šípová přidává, je obraz rodiny rodičů, jenž determinuje rodinu, kterou si dítě jednou vytvoří. Je-li dítě z rodiny, kde byl dominantní otec, potom bude mít tendenci ve své rodině tento vzorec opakovat a bude se snažit najít submisivní partnerku. Jeli z rodiny, kde matka byla dominantní, bude mít tendenci opakovat tento model, a to i za předpokladu, že tento model moc dobře nefungoval (in Kratochvíl, 2000).

2.1.8. Sourozenecké konstelace

Se svou teorií založenou na sourozeneckých konstelacích přichází Walter Toman (1969). Domnívá se, že díky sourozeneckým konstelacím lze určit optimálně fungující manželský vztah. Podstatné pro něj je, rozdělení sourozeneckých pozic podle pořadí, ale i pohlaví dítěte a jeho sourozenců. Partnerský vztah bude harmonický, pokud se co nejvíce přiblíží jejich dřívějším vztahům v rodině. Tento princip nazývá duplikační teorém. Vzta hy můžou být trojího typu, buď to komplementární, částečně komplementární nebo nekomplementární.

Komplementární vztah je takový, v němž zaujímají partneři pozici podle pořadí narození a rozdělení pohlaví ze své předešlé rodiny (muž byl starším bratrem sestry a žena byla mladší sestrou bratra). Také můžou být vztahy částečně nekomplementární, v nichž měli partneři více sourozeneckých vztahů, z nichž jeden je shodný se vztahem partnerským (nejstarší bratr od mladšího bratra a sestry a prostřední sestra dvou bratrů). Posledním typem jsou nekomplementární vztahy, kde platí, že sourozenci zaujímají stejnou pozici v sourozeneckém vztahu a mají sourozence identického pohlaví, jako jsou sami. Speciálním typem je jedináček, který nemá žádný sourozenecký vztah, proto získává zkušenosti skrze rodiče (Toman, 1969).

Dospíváme k názoru podle Tomana, že pokud budeme chtít harmonický a dlouho trvající vztah, poté je nasnadě hledat si partnera s jiným pořadím narození. Oproti tomu dvojice stejného pořadí nebudou mít tak idelické partnerství, ale i přesto mohou být spokojení (Leman, 2008).

2.2. Láska a vztahy

Každý člověk ve své vlastní jedinečnosti a osamocení touží po spojení s někým druhým. Má přání podílet se na něčem větším, než je on sám. S bezmezným úsilím se snaží o překonání osamělosti prostřednictvím něčeho většího a tím je nějaká forma lásky (May, 2007).

2.2.1. Zamilovanost

Stroebe a Hewstone (2006, s. 437) definují zamilovanost jako: *„stav intenzivního toužení po blízkosti druhého jedince, pro nějž bývají příznačné ulpívavé myšlenky na jedince a trvalé úvahy o něm; dále bývá idealizován a příznačným projevem je i touha poznat jej, co nejvíce a být jím poznán“*.

Zamilovanost obvykle začíná zcela nečekaně a obsahuje silný citový náboj se zúženým vědomím. Stáváme se okouzlenými nějakou předností druhého, což může být například vzhled či povahová vlastnost. Kvůli této přednosti poté připisujeme ostatní žádané vlastnosti partnerovi a přehlízíme nedostatky. Chceme si partnera k sobě připoutat a mít ho zcela pro sebe. V této fázi se objevuje také pohlavní touha, ale sexuální styk není pro dvojici prvořadou záležitostí (Mádrová, 1980).

Podle Frankla (1999) nás tělesné vlastnosti partnera sexuálně vzrušují, ale do duševních vlastností jsme zamilováni. Pouhé sexuální nastavení je zaměřeno na tělesnost partnera. Nastavení zamilovanosti je naopak orientováno na sféru psychickou. Pouze třetí forma může proniknout do druhého člověka a tou je láska. Když někoho milujeme, tak je pro nás druhá osoba jedinečná a nenahraditelná přijímáme ji v celé její plnosti a neopakovatelnosti.

2.2.2. Láska

Scott Peck (1999, s. 32) formuluje lásku takto: *„je to vůle rozšířit své „já“ ve prospěch duchovního růstu, ať už vlastního, nebo cizího“*.

E. Fromm (1999) říká, že:

Zralá láska je spojení za podmínky zachování vlastní celosti, vlastní individuality. Láska je aktivní silou v člověku; silou, která proráží zdi, jež dělí člověka od ostatních lidí, a sjednocuje ho s jinými; láska působí, že překoná pocit izolace a odloučenosti, a přesto může být sám sebou, zachovat svou celost. V lásce dochází k paradoxu, že dvě bytosti splynou v jedno a přece zůstávají dvě (22).

Takto si představuje lásku Gary Chapman (2010, s. 16): „*Ve skutečné lásce se projevuje naše skutečné já, ten člověk, jímž se toužím stát*“.

Z počátečního stavu zamilovanosti přecházíme do fáze, která se jmenuje láska. Odlišnost lásky od zamilovanosti je v hlubších charakteristikách, kterými mohou být, respekt k partnerovi, opravdové poznání partnera, snaha o společný rozvoj. Láska oproti zamilovanosti prochází jistým vývojem, který aktivně vytváříme, avšak v začátcích si mohou být blízké. Vyznačuje se odpovědností za druhého, rozmachem životní síly a snahou po uplatnění vlastních schopností. Počátky lásky bývají nazývány láskou romantickou či mileneckou, která po uzavření manželství přechází v lásku manželskou (Mádrová, 1980; Jelloushek, 2003).

2.2.3. Partnerský vztah

Partnerský vztah může mít mnoho významů, každý člověk si může pod těmito dvěma slovy představit něco jiného. Ovšem, jaký postoj zaujme člověk k partnerství, závisí především na obrazu člověka, jenž je typický pro daný věk a určitou společnost. Člověk je obdařen mimo jiné také schopností navázat vztah k jiným lidem. Ze všeho nejdůležitější ovšem je rozhodnutí, zda chci žít společně s druhým člověkem (Peseschkian, 1995).

Naše jedinečné schopnosti a zkušenosti s vztahy druhými lidmi utváří naši schopnost navázat partnerský vztah a udržet ho, schopnost milovat a být milován. Z těchto vztahů se naučíme, co můžeme očekávat od partnerství, nakolik můžeme důvěřovat druhému, jak zvládat naše city, aby neohrozily stabilitu našeho Já (Peseschkian, 1995).

2.3. Sternbergova triangulační teorie lásky

Láska se podle Sternberga (1988, 2007) skládá se ze tří složek:

- emoční složka - **intimita** – obsahuje pocit blízkosti, pocity společného souznění a důvěry mezi dvěma lidmi. Intimita je intenzivní v počátcích vztahu a poté mírně ustupuje nebo stagnuje.
- motivační složka - **vášeň** – zahrnuje fyzickou přitažlivost a sexuální uspokojení mezi partnery. Vášeň je nejsilnější na začátcích vztahu a později klesá.
- kognitivní složka – **oddanost (závazek)** – je vyjadřována jako touha udržet vztah, těsné spojení mezi partnery a rozhodnutí milovat partnera. Složka oddanosti lásky se skládá z krátkodobého a dlouhodobého aspektu, které nemusí být nutně v souladu. Krátkodobý aspekt je určen vědomým rozhodnutím, že někoho budeme milovat. Z dlouhodobého hlediska jsme ochotni přijmout závazek a být ve vztahu

oddaní a takový vztah udržovat. Oddanost se na rozdíl od intimity a vášně vyvíjí proměnlivě.

Kombinací intimity, vášně a oddanosti můžeme odvodit 7 druhů lásky (Sternberg, 1988, 2007):

- **Láska čistě přátelská** – Dominuje složka intimity, ale chybí vášně a rozhodnutí trvale udržet vztah.
- **Láska zaslepená** – Výraznou složkou je vášně; tato láska postrádá blízkost i oddanost.
- **Prázdňá láska** – Vzniká na základě rozhodnutí, převažuje oddanost tomu druhému, chybí vášně i blízkost.
- **Romantická láska** - Charakteristická vášní a důvěrností.
- **Partnerská klidná láska** - Zahrnuje intimitu a oddanost.
- **Osudová láska** – Příznačná je oddanost a vášně.
- **Úplná láska** - Všechny tři složky jsou v rovnováze.

2.4. Očekávání mužů a žen

Každý člověk má určitá očekávání ohledně svého protějšku, která jsou obecná, typická a někdy i nesplněná. Naše očekávání ovlivňují postoje, způsoby prožívání a stereotypní chování. Muž i žena vstupují do vztahu, aby naplnili některé své potřeby, pokud by tomu tak nebylo, byl by vztah pro oba nesmyslný. Zcela jistě jsou očekávání velmi odlišná, ale v určitých aspektech jsou si velmi podobná. Evidentní rozdíl shledáme v očekávání žen a mužů, kde obě pohlaví zajímají jiné přednosti na partnerovi. Stanislav Kratochvíl (2000) je vyjádřil několika vtipnými zkratkami: ženská očekávání jsou POPO, DUPO, VYPO a VYCE a mužská očekávání jsou UU, SEZA, OSTA a NESTA.

Rozdělení podle Kratochvíla (2000), doplněné od Šmolky (2004), do čtyř bodů pro ženy a čtyř bodů pro muže:

2.4.1. Očekávání žen

- **POPO** - Prvním typem je muž „posedět a popovídat“. To jest požadavek ženy, kdy potřebuje své zážitky sdílet s mužem. Chce uspokojit svou potřebu vypovídat se a mluvit o svých pocitech. Žena nechce slyšet rady, ale vyžaduje pochopení a vcítění.

K tomu muž má být dobrým posluchačem, který se ještě bude svěřovat se svými problémy.

- **DUPO** - Druhým typem je „duševní porozumění“. Žena očekává, že se může svěřit se svými niternými problémy svému manželovi. Své pocity, postoje, prožívání, zážitky a názory může otevřeně a bez obav s manželem sdílet. Muž je nejen ochoten naslouchat, ale i pochopit ženu. Pomáhá jí, aby své obavy a problémy vyřkla a ujasnila. Její názory a sdělení není zlehčováno a ani ironizováno.
- **VYPO** - Třetím typem očekávání od mužů je „vycítit, co žena potřebuje“. Muž je schopen ženě porozumět, a rovněž ještě mimoto žena nemusí nic říkat a muž už vycítí, jak jí je. Manžel pomáhá družce řešit problémy a intuitivně reaguje na její přání. Žena nemusí nic žádat a muž spontánně reaguje, tak že vyhoví jejímu přání.
- **VYCE** - Posledním typem je „vyjadřovat lásku celým svým životem“. Tento druh očekávání v sobě obsahuje předešlé tři požadavky, které muž plní dlouhodobě. Partner má trvale a stále činit ženu šťastnou a ona to má vycítit z jeho projevů.

2.4.2. Očekávání mužů

- **UU** - Prvním typem je „uvařeno, uklizeno“. Muž od vztahu očekává, že mu poskytne uspokojení základních potřeb. Těmi jsou pravidelné jídlo, které mu žena bude připravovat. Jako další lze obecně považovat útulný domov, mezi ně patří klasické domácí práce jako praní a uklízení
- **SEZA** - Druhým typem očekávání od žen je „sex, kdykoliv se mu zachce“. Druhým mužským očekáváním je, že žena bude připravena vyhovět jeho sexuálním potřebám. Také chce být jako sexuální partner řádně oceňován a obdivován. Už si nebudu muset pozornost ženy získávat drahými dárky, květinami a vodit ji do restaurace na drahé večeře.
- **OSTA** - Třetím typem je „obdiv stále“. Muž požaduje, aby ho žena obdivovala. Žena bude vědět, říkat a opakovat, jak je přítel, úžasný. Muž je ješitný a přeje si, aby ho partnerka obdivovala a dávala svůj obdiv najevo i před ostatními.
- **NESTA** - Posledním typem je žena, „nezatěžovat starostmi“. Pro muže je důležité uznání a obdiv, ale už neočekává, že ho žena bude zatahovat do obyčejných činností. Snaží se takovými činnostem vyhýbat. Tak trochu počítá, že se o tyto starosti postará žena nebo se vyřeší samy.

2.5. Věkový rozdíl mezi partnery

V dnešní době uzavírají manželství převážně vrstevníci. Muž bývá v průměru o dva, tři roky starší než jeho choť. Bývá tomu tak, jelikož emocionální stránka muže dozrává většinou o něco pomaleji, než je tomu u ženy. Také by měl mít muž již více zkušeností a upevněný pohled na svět (Říčan, 2004).

V řadě případů také nastává situace, kdy do manželství vstupují páry s daleko větším věkovým rozpětím. Tato skutečnost neznamena pro vztah žádný zásadní problém, přijatelným se stává, když je muž maximálně o deset let starší než žena a žena je narozena o rok nebo dva dříve než muž. Ovšem, cokoliv se tomuto rozpětí výrazně vymyká, činí soužití daleko náročnějším. Tato věková diskrepance se odráží nejen v pohledu okolí na takový to pár, ale především v jejich možných rozdílech v životním stylu, hodnotách, zájmech a i volbou přátel. Partneři se pak v některých případech pokoušejí nepřiměřený věkový rozdíl kompenzovat vyšší mírou tolerance nebo přizpůsobením se druhému. Můžeme usoudit, že se právě tak děje, protože partner spatřuje ve výrazně starší partnerce svou matku a partnerka někoho o koho by mohla pečovat. Naopak partnerka hledá v podstatně starším partnerovi svého otce (Šmolka, 2004).

2.6. Rizika

V této kapitole se seznámíme s několika riziky a rizikovými partnery, kteří mohou zapříčinit, že náš vztah nebude úplně harmonický, jak jsme si ho představovali. Rizika, které působí destruktivně na dlouhodobý manželský nebo partnerský vztah, popisuje Plaňava (1998) a můžou jimi být:

- Vzdělání, životní styl, socio-ekonomický status a náboženské víra jsou rozdílné u původní rodiny každého partnera.
- Modely rodových rolí odporují vzoru původní rodiny.
- Obdobná sourozenecká konstelace, z níž oba manželé pocházejí.
- Rozvedené či rozvrácené manželství jednoho nebo obou rodičů.
- Nešťastné dětství, které měl jeden z partnerů nebo dokonce oba.
- Konfliktní až nepřátelské vztahy jednoho, ba dokonce obou partnerů vůči rodiči.
- Odchod z domova je důvodem pro manželství.
- Emoční závislost manžela nebo manželky na rodiči nebo rodičích.
- Těhotenství je motivem ke sňatku.
- Jeden či oba nikdy předtím neměli žádný vážný vztah.
- Po velkém životním zklamání usilují partneři o svatbu.

- Odhodláni spolu bydllet nebo se vzít nastalo po známosti, která trvala méně než půl roku, anebo déle než čtyři roky.
- Partneři jsou pro svatbu příliš mladí, muž pod 20 let a žena pod 18 let nebo jsou až moc staří pro první sňatek nad 35 let a věkový rozdíl mezi nimi činí více než 15 let.

Plzákovo (2010) rozdělení rizikových osobností pro manželský či partnerský vztah pro muže a ženy:

Rizikový muž

- 1) Líný muž
- 2) Chorobný „nařkavec“
- 3) Chladně netečný
- 4) Chorobný vztekloun
- 5) Chorobně nezdrženlivý
 - a) muž eroticky nezdrženlivý (satyriáza)
 - b) alkoholik
- 6) Chorobně žárlivý
- 7) Hysterický muž

Riziková žena

- 1) Líná žena
- 2) Přecitlivělá žena
- 3) Žena nezdrženlivá
 - a) žena eroticky nezdrženlivá (nymphomanie)
 - b) žena milostně nezdrženlivá čili milostně nestálá
 - c) žena toxikomanka
 - d) žena ekonomicky nezdrženlivá
- 4) Žena chorobně žárlivá
 - a) žárlivost projevuje skrytě
 - b) žárlivost projevuje nezakrytě
- 5) Hysterická žena

Rollo May (2007) popisuje jako rizikovou osobnost člověka (převážně muže), jenž trpí syndromem Dona Juana, což je nutkavá sexuální touha muže, který musí mít styk znovu a znovu a i přesto není uspokojen, i když je potentní. Takovýto jedinec dobývá partnerky a poté, co uspěje, hledá novou a poté další. Také je postihnuto i několik žen tímto syndromem, ale častější výskyt je zpravidla u mužů. Vágnerová (2007) ještě přidává syndrom Romea a Julie, což je ulpělá představa o ideální lásce, která je do konce života. Projevuje se v hledání stále nových vztahů, aby byla touha uspokojena.

2.7. Kritéria a hodnoty

Kritéria jsou zásadní pro náš výběr partnera. Kritéria, které jsme si zvolili, musí „být splněna“ hned na začátku, oproti očekávání, která se mohou a nemusí naplnit v průběhu vztahu. Každý člověk je jedinečná individualita a určuje si svá vlastní kritéria a hodnoty, které jsou pro něj důležité. V těchto požadavcích se od sebe odlišujeme a nejpatrnější rozdíl je mezi mužem a ženou.

Muži se rádi předvádějí, aby ukázali svou úžasnou sílu a obratnost. Ze všeho nejvíce si cení síly, schopností, výkonnosti a úspěchu. Schopnost dosáhnout výsledků je pro ně bytostně důležité. Uspokojení prožívají, jsou-li určitým způsobem úspěšní a výkonní. Muž potřebuje být v jistém smyslu nezávislý. Všechny tyto prvky jsou mužskou stupnicí hodnot (Gray, 1994).

Ženy si zejména cení lásky, komunikace, krásy a vzájemných vztahů. Jejich škála hodnot je diametrálně odlišná, než je tomu u mužů. Pro ženy jsou bytostně podstatné city a kvalita jejich vztahů. Mnoho času tráví tím, že se navzájem utěšují, konejší a pomáhají si. Prožívají uspokojení, když sdílejí, rozmlouvají a udržují vztahy s druhými. Ženy věnují větší úsilí snaze žít spolu v harmonii, pospolitosti a láskyplné spolupráci. Projevovat osobní pocity je důležitější než dosahovat cílů a úspěchu. Velmi jim záleží na vyjadřování lásky a péči, jsou orientovány na vztah, zatímco muži jsou orientováni na cíl (Gray, 1994).

Pawłowski a Dunbar (1999) provedli výzkum z odpovědí na inzeráty u mužů a žen. Ptali se na preference při volbě partnera. Jako kritéria byla zvolena atraktivita, zdroje, závazek, sex, šarm, zájmy. Zjistili, že muži se soustředí na šarm (41%), ale především na znaky fyzické atraktivity (43%), které jsou interpretovány jako znaky ženské plodnosti. S fyzickou atraktivitou souvisí věk ženy, proto mají muži s přibývajícím věkem zájem o mladší partnerky. Ženy upřednostňují sociální schopnosti - šarm (52%), a fyzickou atraktivitu (33%) a závazek (36%). U obou se na posledním místě umístil sex (in Barrett a kol, 2007).

Pawlowski a Koziel (2002) dále navázali na předešlý výzkum inzerátů. Spolu odhalili faktory, které muži požadují, a těmi jsou vzdělání, věk, výška, společenský status a zdroje. Pro ženy měly vliv tři činitele váha, výška, vzdělání.

V případě, že se zamilujeme do druhé osoby, je pro nás vzhled tím nejdůležitějším faktorem. Je to z toho důvodu, že právě vzhled je první a nejčitelnější informace, kterou o potenciálním partnerovi získáme. Proto také, pokud chceme získat partnera, dbáme o svůj vzhled, abychom na něj dostatečně zapůsobili (Burgess, 2001).

Jak jsme již zmínili, kritéria jak u mužů, tak i u žen jsou nejvíce zmiňovaná v souvislosti s fyzickou atraktivitou člověka. Atraktivita je spjatá s jedincem nebo skupinou osob, kteří mají určitou vlastnost nebo vlastnosti, což je pro jiné jedince zdrojem odměn. Fyzická atraktivita je důležitá pro první dojem, a zejména se podílí na navazování kontaktů. Atraktivita fyzická je dána rysy obličeje, výškou postavy, držení těla, hmotností, svalovým tonusem, barvou vlasů a pokožky, věkem, poměrem pasu a boků, u žen velikostí a tonusem poprsí. Každý člověk má svůj ideál krásy, který mu je ukazatelem, kdo bude vhodný adept na partnera nebo partnerku (Výrost, Slaměník, 2008).

Jakého partnera si vybereme, záleží, jak jsme nastaveni v daný moment a v dané situaci. Lze uvažovat o dvou výběrech a to jsou výběry emocionální a racionální (Plzák, 2010):

- **Emocionální výběr** - Je to výběr, který je podmíněn sentimentálně romantickou láskou. Jsme plní emocí a chceme druhého vlastnit, přivlastňujeme si ho. Vyskytuje se především v raném mládí, avšak naprosto nevhodný je pro výběr partnera pro manželství.
- **Racionální výběr** - Výběr partnera na základě racionálního principu pro manželství je stanoven řádem vybrat, vyzkoušet a koupit. Také i já sám nejsem jen subjektem vybírajícím, ale současně jsem objektem výběru, čili vybírám a zároveň jsem vybírán. Racionální výběr preferují lidé, kteří jsou vyzrálí a chtějí založit rodinu.

Kritéria pro volbu partnera ukazují, že vzhled a mládí partnerky muži kladou ve všech kulturách mezi hodnoty nejdůležitější. Také ženy požadují, aby muž byl o něco starší a byl schopný ekonomicky zajistit rodinu. Muži i ženy chtějí stabilní a prosperující rodinu, kterou touží jednou založit. Atraktivní mladá žena nabízí zdravé potomstvo a starší, ekonomicky schopný muž poskytuje rodině získání materiálních statků (Matoušek, 1993).

Willi (2006) se úplně neztotožňuje s tím, že atraktivní vzhled je nejdůležitějším činitelem při navazování vztahu. Při seznámení s možným budoucím partnerem zjišťujeme určité informace, jaký má ten druhý sociální status, jaký je jeho původ, jaké byly jeho předešlé vztahy. Také jsme zvědaví, jaký je jeho vztah k původní rodině, jestli má nějaké děti, jak si představuje budoucnost a jak se sám hodnotí. Avšak mnohem podstatnější jsou jeho povahové vlastnosti, vzhled, charisma, chování při prvním setkání, životní postoje, hodnoty a osobní cíle. Na druhém nás nezajímají pouze silné stránky, ale i ty slabé a skryté, s kterými mu chceme pomoci. Faktory jako fyzická přitažlivost, sebejistota a komunikační dovednosti, mohou být vhodnou příležitostí k flirtování, ale přesto závazný vztah se většinou tvoří až ze vzájemné dynamiky, která v nás vzbuzuje pocity, že jsme pro druhého důležití a potřební.

2.8. Hodnoty

Hodnoty mají při volbě partnera velkou roli, a proto si zde dané téma ozřejmíme. Nejprve si objasníme, co hodnoty jsou a kde se utvářejí. Jaký mají význam pro člověka a jak se člení. Dnes je zcela běžné, že se hodnota zaměňuje s něčím jiným, jednou máme na mysli „žebříček hodnot“, posléze mluvíme o „hodnotových orientacích“, jindy zase jako o „normách chování“ (Prudký, 2009).

Hodnotu můžeme pojímat v užším smyslu, tím máme na mysli to, co je dobré. Nebo v širším smyslu se nám jeví jako pojetí dobrého a špatného. Je potřeba rozeznávat hodnoty vrozené, to jsou stimuly prožívané jako libé a nelibé. A druhým typem jsou hodnoty získané, to jsou naučená pojetí dobrého a špatného. Vztahy hodnotící označujeme jako postoje a jejich neodmyslitelnou složkou jsou emoce. Příklady hodnot jsou: jídlo, sexuální styky, přátelství, peníze, rodina, dítě (Nakonečný, 2000).

Kučerová (1996) podotýká že:

Když hovoříme o hodnotách, máme na mysli nejen to, co je k životu nutné, potřebné a užitečné, ale i to, čeho si vážíme, co obdivujeme, co ctíme, i to, co milujeme, co je nám drahé, milé, co je blízké našemu srdci (45).

Další definici přidává Mikšík (2001, s. 73), pro něhož jsou hodnoty: *„ty vlastnosti předmětů a jevů, kterými je dán jejich význam pro toho, kdo jejich významovost posuzuje (hodnotí). Je zdrojem hodnotové orientace (resp. zaměřenosti), selektivního přístupu k jednotlivým aspektům, předmětům a jevům životní reality“.*

A nakonec ještě jedna definice dle Nytrové a Pikálkové (2011):

Hodnoty si lze zjednodušeně představit jako soukromé a individuální představy o tom, co je důležitější. Jsou to myšlenkové systémy, které se týkají správného a nesprávného, dobrého a zlého. Hodnoty jsou skutečnosti, způsoby jednání, cílové stavy, jež lidé považují za důležité (53-54).

Nauka o hodnotách a hodnocení se nazývá axiologie (řec. Axiá = hodnota, cennost) (Kučerová, 1996). Psychologická axiologie se zabývá dvěma navzájem propojenými pojmy, kterými jsou hodnota a hodnocení. Tyto pojmy vztahu člověka k realitě jsou často zaměňovány a jsou chápány jako totožné. Vysvětlíme, jejich rozdílnost. Hodnocení představuje psychický proces, v němž kvalita a intenzita stávající hodnoty reguluje vztah mezi subjektem a objektem. A hodnota je prezentována jako určitá psychická kategorie osobnosti, která v sobě nese přesvědčení, co je pro nás žádoucí a dobré nebo zlé a neprospěšné (Caprikoglu, 2004).

Energetická stránky osobnosti obsahuje hodnoty a hodnotová orientace. A současně s potřebami, zájmy a postoji formují motivaci člověka k jednání a určují směr jednání. Specifická část potřeb označována jako základní, se váže k biologickému systému člověka. Výsledkem těchto potřeb je základní motivace, která působí na člověka svou naléhavostí v krátkém čase. Oproti tomu hodnoty nepředstavují základní motivaci, ale motivaci více socializovanou a kultivovanou, která zahrnuje silnější společenské vazby a působí ve větším sociálním časoprostoru (Sak, 2000).

2.8.1. Klasifikace hodnot

Dobrovolská a Duplinský (1981) poskytují základní dělení hodnot na hodnoty **pozitivní, negativní a neutrální**. Určujícím faktorem rozdělení hodnot jsou emoce, které stanovují, jaké hodnoty nás ovlivňují. Pozitivní hodnoty jsou těmi, které podněcují kladné emoce, negativní hodnoty vzbuzují negativní emoce a mezi neutrální hodnoty zařazujeme ty, které v nás nevyvolávají ani pozitivní a ani negativní emoce.

Kohoutek (2008) a Smékal (2004) nabízí jiný pohled na dělení hodnot, a to na autotelické, heterotelické a hypertelické hodnoty:

- *Autotelické hodnoty* (název je odvozen z řeckého autos – sám, telos – cíl, účel) jsou hodnoty, které mají účel samy v sobě či v Já.
- *Heterotelické hodnoty* (název je odvozen z řeckého heteros – druhý) jsou hodnoty, jež směřují k druhým.

- *Hypertelické hodnoty* (název je odvozen z řeckého hyper – nad) jsou hodnoty, které jsou zaměřeny na sebezpřesahující cíle nebo ideály.

Kučerová klasifikuje hodnoty podle dimenzí, v nichž člověk prožívá sebe i svět:

1. **Přírodní hodnoty.** Dále přírodní hodnoty dělíme na:
 - a) *Hodnoty vitální, životní.* Lze do nich zařadit potřeby související s životem a existencí. Obecně můžeme říci, že to jsou životní hodnoty. Hodnoty vitální pocítujeme jako nejintenzivnější a patří do nich tělesné blaho, zdraví, svěžest.
 - b) *Hodnoty sociální.* Člověk manifestuje sociální hodnoty v mezilidských vztazích a citech jedince k druhým a k sobě samému ve společnosti. Příkladem mohou být láska, družnost, blízkost, ale i egoismus, sebeprosazení a touha po úspěchu.
2. **Civilizační hodnoty** jsou ovlivněné důsledkem společenské organizace, komunikace, výroby a směny a společenského akumulovaného poznání.
3. **Duchovní hodnoty.** V širším měřítku je můžeme chápat jako kulturu a v užším smyslu nad nimi uvažujeme jako o lidské osobnosti a jejím niterném bohatství. Do posledního typu hodnot přísluší smysl věcí, plnost života, etika, estetika, tvořivá práce, vzdělanost a tvorba.

Dle V. Frankla (1997, 1999) k nalezení smyslu našeho života můžeme dojít třemi cestami neboli třemi hodnotovými kategoriemi. Jsou to hodnoty tvůrčí, prožitkové a postojové.

1. **Tvůrčí hodnoty** - Řadíme do nich každé vykonání činu, při kterém bereme ohled na druhé a tímto způsobem se naše konání stává lidským a smysluplným.
2. **Prožitkové hodnoty** - Do těchto hodnot patří opravdový lidský zážitek, který člověka obohacuje a povznáší.
3. **Postojové hodnoty** - Hledáme smysl skrze naše utrpení. Nejvíce záleží, jaký postoj člověk zaujme vůči utrpení, zda ho přijímá jako svůj úkol, nebo se mu poddává.

M. Rokeach (1979) rozděluje hodnoty na *instrumentální*. To jsou hodnoty, které slouží jako prostředky. Pomocí jejich využití získáváme něco, co je pro nás důležité. Neboli jsou to určité způsoby chování, které nám umožňují dosahovat konkrétních cílů. Takovými hodnotami jsou vzdělání, kooperace, čestnost, respektování druhých. Druhým typem jsou hodnoty *terminální*, které jsou přirovnávány k žádoucímu konečnému stavu.

Hodnot terminálních dosahujeme zásluhou prostředků, kterými jsou hodnoty instrumentální. To může být smysluplný život, zdraví, štěstí, mír, svoboda, přátelství a jejich prostřednictvím lze dosáhnout hodnot cílových.

2.8.2. *Socializace hodnot*

Celková hodnotová orientace a potažmo i hodnotové preference člověka jsou ovlivněny jeho sociální ontogenezí a tento vliv odpovídá obecněji jeho sociální pozici. Tím máme na mysli, jakou pozici člověk zaujímá v ekonomické struktuře společnosti, jak je zařazen v generační struktuře společnosti, zda žije ve městě nebo na vesnici, jak se dokázal začlenit do primárních a sekundárních malých skupin (Sak, 2000).

Sociální podmínky významnou měrou determinují kategorie hodnot, které získáváme ze společnosti. Na vývoj osobnosti působí socializační činitelé, kterými jsou primární rodina, sociální původ, styl života, vrstevní zájmy a vrstevní identifikace (Caprikoglu, 2004):

- a) **Rodinná příslušnost** stanovuje možnosti a limity individuálního vývoje. Jedna z nejdůležitějších rolí připadá primární rodině, která tvoří a určuje hodnotový systém svých členů.
- b) **Sociální původ** se taktéž podílí na vývoji člověka a na jeho společenském vědomí.
- c) **Styl života** je označení pro takové chování, kterým můžeme hodnotu realizovat. Pojímá hodnotové i kulturní dimenze.
- d) **Vrstevní zájmy** se vyznačují obecným sklonem jednotlivých společenských celků k materiálním a duchovním hodnotám, které umožňují ideální rozvoj jejich příslušníků.
- e) **Vrstevní identifikace** je především vědomí vlastní příslušnosti k nějaké sociální skupině, ale také zahrnuje určitou představu o společenské struktuře.

Hodnotový systém je utvářen aktivním subjektem tedy, jak námi, tak i společností. Jedinec i společnost na sebe obousměrně účinkují. Společenské působení má dvě stránky - **intencionální** a **funkcionální** působení (Sak, 2000):

- **Intencionální působení.** Jedná se o působení, při kterém přenášíme určité hodnoty na jedince vědomě a záměrně. Cílem působení se stává zvnitřnění jedince těchto hodnot. Nejčastěji působícími subjekty je rodina a škola.
- **Působení funkcionální.** Druhým působením je nezáměrný vliv dospělých jedinců na utváření hodnot člověka. Hodnoty se při tomto vlivu formují na základě

sledování způsobu jednání dospělého. Intencionální působení nemá často tak silný vliv na stavbu hodnotového systému než nezáměrné pozorování dospělého.

2.9. Hodnotové orientace

D. Dobrovolská a J. Duplinský (1981, s. 42) k problematice hodnotová orientace uvádějí, že: „*pojmem hodnotové orientace nesouvisí s jedinou určitou hodnotou, ale představuje určitý komplex hodnot, jež jedinec interiorizuje a vřazuje do svého hodnotového systému buď konzistentně, nebo nekonzistentně*“.

Například Průcha a kol. (2009, s. 92) popisuje hodnotovou orientaci jako: „*hierarchicky uspořádaný soubor hodnot, který odráží reálné pořadí (důležitost) hodnot sdílených určitou skupinou populace v určitém období*“.

Každý člověk upřednostňuje určité hodnoty před jinými. Takovéto hodnoty jsou hierarchicky uspořádané v systému hodnot (Nakonečný, 2000). Systém hodnotových orientací člověka je výrazně ovlivňován rozhodnutím, činností, spokojeností či nespokojeností v každodenním životě. Pakliže nedostatečně uspokojujeme silné hodnoty, tak to může v nás vyústit v konflikt, to vše přispívá k maladjustaci a psychickým tensím v nás (Mikšík, 2001).

Nejznámější typologii hodnotové orientace zformuloval německý psycholog Eduard Spranger (1922). Spranger svoji typologii vytvořil na základě námi preferovaných postojů a hodnot a skládá se ze šesti hlavních typů člověka (in Smékal, 2004).

1. **teoretický** – Člověk teoretický se zaměřuje především na poznání pravdy. Zajímá se o interpersonální vztahy. Pro teoretického člověka je hlavní hodnotou poznání. Hlavním protagonistou je vědec.
2. **ekonomický** – Typ ekonomický hledá zejména užitek a zisk. Výrazným jeho rysem je egocentrismus. Pozitivní hodnotí pouze to, co je výhodné pro něj a jeho blízké. Hodnotu pro něj má jen užitečnost. Je to typ obchodníka.
3. **estetický** – Člověk estetický vyhledává ve svém světě estetický zážitek. Spokojenost mu přináší harmonie, které věnuje celou svou energii. Raduje se z krásna a příjemných prožitků. Takový člověk je umělcem.
4. **sociální** – Typ sociální snaží se o lásku druhých a pro jiné se i obětuje. Skrz lásku k lidem může i on sám sebe milovat. Nejčastější variantou je profese vychovatele.
5. **mocenský** – O člověku mocenském se někdy také hovoří jako o politickém. Jeho cílem je ovládnutí jiných pomocí jeho moci. Svůj vliv prosazuje jak fyzickým

nátlakem, tak také psychickým donucováním a může jít o aspirace osobní, ale i vyšší. Takovým to člověkem je politik.

6. **náboženský** – Typ náboženský směřuje ke svému nitru. Hledá smysl života a nejvyšší hodnotu nachází v Bohu. Člověk náboženský nemusí patřit do určitého náboženského proudu, zcela nepochybně postačuje věřit v Boha. Avšak i přesto je hlavním představitelem kněz.

3. Empirická část

3.1. Výzkumný problém

Výzkumným problémem jsou kritéria, hodnoty a hodnotové orientace, které hrají roli při výběru partnera nebo partnerky a taktéž navázáním partnerského vztahu u studentů psychologie na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Snažíme se hlouběji pochopit a porozumět, jaká kritéria, které faktory a hodnoty stojí za výběrem partnera či partnerky. Hodnoty a hodnotové orientace chápeme jako sociokulturní determinanty, které ovlivňují lidské bytí.

3.2. Výzkumná metoda

Pro výzkum kritérií, hodnot, hodnotových orientací, které jsou klíčové při výběru partnera či partnerky, jsme vybrali kvalitativní výzkumný design a to na úrovni otevřeného kódování zakotvené teorie, za použití polostrukturovaného hloubkového rozhovoru, který se stal metodou sběru dat. Kvalitativní přístup jsme zvolili zvláště proto, že jsme se rozhodli do hloubky poznat subjektivní vnitřní zkušenosti a vnitřní svět studentů psychologie na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

3.2.1. Kvalitativní výzkum

Švaříček a Šedřová (2007) zcela jednoduše rozlišují výzkumy na kvantitativní a kvalitativní. U kvantitativního výzkumu se používá dotazník, naopak u kvalitativního výzkumníci uplatňují rozhovor.

Kvalitativní výzkum je pro některé výzkumníky pouhým metodologickým doplňkem tradičních kvantitativních výzkumných strategií, jiní ho zase vidí jako pravý protiklad nebo spíše vyhraněnou výzkumnou pozici ve vztahu k jednotné vědě (Hendl, 2005).

Strauss a Corbinová (1999) uvádějí, že kvalitativní výzkum je takový výzkum, u kterého k výsledkům nepoužíváme statistických metod ani jiných způsobů kvantifikace.

Další definici nabízí Disman (2002, s. 285), který se domnívá, že: „*kvalitativní výzkum je nenumerické šetření a interpretace sociální reality. Cílem je tu odkrýt význam podkládaný sdělovaným informacím.*“

Miovský (2006) nám poskytuje svou vlastní definici, kde říká, že:

Kvalitativní přístup je v psychologických vědách přístupem využívajícím principů jedinečnosti a neopakovatelnosti, kontextuálnosti, procesuálnosti a dynamiky a v jeho rámci cíleně pracujeme s reflexivní povahou jakéhokoliv psychologického zkoumání. Pro popis a interpretaci nekvantifikovaných či nekvantifikovatelných vlastností zkoumaných psychologických fenoménů naší vnitřní a vnější zkušenosti využívá kvalitativních metod (18).

Práce výzkumníka v kvalitativním výzkumu v první řadě souvisí výběrem tématu svého výzkumu a určením hlavních výzkumných otázek. Výzkumník může otázky měnit a přizpůsobovat nebo doplňovat v průběhu výzkumu, během sběru a analýzy dat. V průběhu výzkumu se nevytváří jen výzkumné otázky, ale také hypotézy i rozhodnutí, jak budeme v plánu pokračovat dále či nějakou část modifikujeme. Informace jsou dalším důležitým bodem, který výzkumník vyhledává a analyzuje, jenž vede k určitému objasnění výzkumných otázek, k tomu provádíme deduktivní a induktivní závěry. Následuje rozproštěný sběr dat a jejich analýza, které se provádí v delším časovém úseku, tedy mají longitudinální charakter. Místa pozorování a jedince si výzkumník volí taková, které může dále sledovat po delší dobu a být při tom přímo v terénu. Paralelně probíhají analýza dat a jejich sběr a v závislosti na výsledcích poté uváží, která data ještě bude potřebovat, a podle toho opět bude sbírat data a v zápětí analyzovat. Po analýze a sběru dat výzkumník přezkoumává a přehodnocuje své závěry a myšlenky a načež později ověřuje popisnou, interpretační nebo teoretickou validitu výsledků (Hendl, 2005).

Kvalitativní výzkum nám nabízí řadu výhod, které nám kvantitativní výzkum nemůže poskytnout, proto budou některé oblasti evidentně vhodnější pro kvalitativní typy výzkumu. Silverman (2001, s. 259), říká, že: „největší předností kvalitativního výzkumu je schopnost analyzovat, co se opravdu děje v přirozených podmínkách“. Výhodou kvalitativního přístupu je hloubkový popis případů, který se snaží odhalit a porozumět podstatě jevu a na základě toho můžeme navrhnout teorii nějakého sledovaného fenoménu. Metodologické postupy kvalitativního výzkumu se také používají k získání zcela nových názorů na jevy, o nichž už něco víme. V neposlední řadě mohou kvalitativní přístupy pomoci získat o jevu detailní informace, které jsou pro kvantitativní metody náročně zachytitelné. Nelpíme pouze na povrchu, usilujeme o podrobné srovnání případů, sledujeme jejich vývoj a zkoumáme příslušné procesy. Bereme v potaz kontext, lokální situace a podmínky a citlivě je zohledňujeme (Strauss, Corbinová, 1999; Hendl, 2005).

3.2.2. Zakotvená teorie

Nejprve pro úplnost uvedeme, že jsme nepoužili všechny procedury zakotvené teorie, pouze jen otevřené kódování. Zakotvenou teorii (grounded theory) společně vyvinuli Glaser a Strauss a dnešní pojetí v kvalitativním výzkumu pro nás znamená, že výzkumník použije určitou strategii výzkumu a rovněž způsob analýzy získávaných dat, nikoli nějakou specifickou teorii. Výzkumným cílem je navržení teorie pro jevy v určité situaci, na kterou je cílena pozornost výzkumníka. Teorie, jež vzniká, je vytvářena na základě souvislostí nalezených v datech, které byly získány během studie (Hendl, 2005).

Strauss a Corbinová (1999) chápou zakotvenou teorii jako zkoumání fenoménu, který je induktivně odvozen, jenž sám reprezentuje. Musíme nashromáždit velké množství údajů a posléze je analyzovat. Výsledkem tohoto procesu je teoretické vyjádření zkoumané reality. Hlavním postupem zakotvené teorie je *proces analýzy dokumentů*, nám spíše známější název **kódování**.

Strauss a Corbinová (1999) definují analytické postupy zakotvené teorie, které se vyznačují následujícími rysy:

- poskytuje vytvoření teorie, než pouhé ověřování.
- dodává výzkumnému procesu kritičnost, pružnost a koordinovanost.
- pomáhá výzkumníkovi překonat domněnky a předsudky, které se mohou u něj objevit při výzkumném procesu
- zajišťuje zakotvení a rozvíjí citlivost a integraci pro vytvoření teorie, která přibližuje zobrazovanou realitu.

Švaříček a Šedřová (2007) se domnívají, že zakotvená teorie je, co se týká míry návodnosti, jednou z pravděpodobně nejpropracovanějších kvalitativních designů. Výzkumníci mají k dispozici celou řadu postupů a procedur, které mohou použít při práci krok za krokem. Pro některé výzkumníky to může být velkou výhodou, avšak jiní v tom vidí svázanost a mají problém se řídit striktními postupy. S tím souvisí také to, co dodává Hendl (2005), že uplatnění zakotvené teorie nacházíme v kontextu objevování, jelikož především usilujeme o exploraci a rozvíjení nových teorií.

Rozkrytí dat směrem k jejich interpretaci, konceptualizaci a nové integraci, to vše je kódování. Postup se také zabývá doporučením, které případy nebo data bude nutné ještě zahrnout do analýzy, a jaké metody budou použity pro sběr dat (Hendl, 2005).

Strauss a Corbinová (1999) rozlišují tři procedury, jak zacházet s analyzovaným textem. Otevřené kódování, axiální kódování a selektivní kódování. Tyto procedury představují různé způsoby, jak zacházet s textovým materiálem. Analýza dat začíná nejprve **otevřeným kódováním**, což je konceptualizace údajů, poté pokračuje **axiálním kódováním**, jež je uvádění kategorií do vztahů mezi sebou, a ke konci se provádí spíše **selektivní kódování**, které je zaměřené na další konceptualizaci a to vzhledem k uvádění kategorií k příběhu a centrální kategorii. V celém procesu tvoříme poznámky, abychom získali podklady pro zdůvodnění vznikající teorie. Kódování je sice rozděleno na tři typy, které sice mají předem dané pořadí, ale ve skutečnosti se všechny průběžně mohou prolínat.

3.2.2.1. Otevřené kódování

Otevřené kódování, je jedna ze tří částí analýzy dat, která lokalizuje témata v textu a přiřazuje jim označení a kategorizuje pojmy. Tato analytická část je tou nejzákladnější a zároveň nejdůležitější, bez ní by nemohl probíhat zbytek dalších kroků analýzy dat. Při tomto postupu jsou údaje rozebírány na samostatné části a porovnáváme je, z této procedury nacházíme podobnosti či rozdíly a klademe si otázky o jevech, který je reprezentován. Cílem otevřeného kódování je vytvářet pojmy, zjišťovat jejich vlastnosti a dimenze s následným seskupením podobných pojmů do kategorií. Přezkoumáváme naše i cizí domněnky a myšlenky, které mohou vést k novým objevům (Hendl, 2005; Strauss, Corbinová, 1999).

3.2.2.2. Technika „vyložení karet“

Je nejjednodušší technikou, která je nadstavbou nad otevřeným kódováním. Podstatou techniky je, že vzniklé kategorie z otevřeného kódování se uspořádají do nějakého obrazce nebo linky a poté se sestaví text, který je převyprávěním obsahu určitých kategorií. Je také možno dle uvážení, nezahrnout všechny kategorie, ale vybrat si jen některé z nich (Švaříček, Šed'ová, 2007).

3.2.3. Polostrukturovaný hloubkový rozhovor

Polostrukturovaný rozhovor, někdy také hovoříme o semistrukturovaném interview, které je na půl cesty od strukturovaného a i zároveň od nestrukturovaného rozhovoru. Dokáže z těchto dvou způsobů rozhovoru vytěžit maximum. Polostrukturovaný rozhovor je náročný, jelikož si musíme připravit schéma, to jsou okruhy otázek, na které budeme chtít

odpověď, a jenž jsou pro tazatele závazné. Leckdy je možnost měnit pořadí otázek v okruhu tak, aby to bylo pro nás co nejvíce prospěšné (Mioviský, 2006).

U polostrukturovaného interview má tazatel minimum otázek, které musí tazatel s respondentem probrat, to nám přináší určitou jistotu, že všechna témata, které chceme prozkoumat, budou prodiskutována. Tento jev se nazývá jádro interview. Následně pak pokládáme otázky doplňující, jak uznáme za vhodné. Při polostrukturovaném rozhovoru je velmi časté, že si výzkumník nechává vysvětlit a upřesnit odpověď, kterou nám poskytl účastník. Což se nazývá inquiry, tím si ověříme, zda jsme myšlenku správně pochopili a interpretovali a dostáváme se tak do hloubky vnitřního světa (Mioviský, 2006).

3.2.4. Zpracování rozhovoru a etické zásady

Účastníci výzkumu se zapojili do výzkumu dobrovolně a rozhovor mohli kdykoli přerušit a ukončit. Než jsme začali s rozhovory tak jsme vyzvali probandy k podpisu informovaného souhlasu a poučili je o etických zásadách, které se týkají našeho výzkumu, to především o absolutní anonymitě. Následně, abychom ošetřili etickou otázkou věci, tak byl informovaný souhlas pořízen na audiorekordér. Jak již bylo zmíněno, každý rozhovor s respondentem byl nahráván na diktafon, abychom měli úplné znění celé výpovědi a následně byl doslovně přepsán a poté analyzován podle postupů zakotvené teorie. Autentický přepis rozhovorů uvádíme v příloze. Rozhovory byly provedeny během dubna a května 2013 s každým probandem samostatně na základě předem připraveného návodu. Rozhovor s respondentem trval přibližně třicet až pětáctyřicet minut. Snažili jsme se pro účastníky vytvořit pohodlí a bezpečí, proto se rozhovory odehrávaly v jejich domácím prostředí, aby tyto podmínky mohly být splněny a byla navozena příjemná atmosféra. Schéma polostrukturovaného rozhovoru vytvořené pro účely výzkumu je uvedeno také v příloze.

Taktéž jsem provedl pilotní studii, která je obvykle realizována na malém počtu jedinců z populace, kterou se hodláme zabývat (Disman, 2002). Cílem naší pilotní studie bylo zjištění, zda při použití okruhu otázek u polostrukturovaného rozhovoru, zjistíme užitečné a přínosné informace o respondentech a jestli jsou otázky adekvátně položené nebo je nutno některé přeformulovat či dokonce odstranit.

3.3. Výzkumné otázky

Pro náš výzkum jsme si jako hlavní výzkumné otázky zvolili tyto tři:

1. **Jaké faktory a kritéria ovlivňují volbu partnera nebo partnerky studentů psychologie?**
2. **Jaké jsou rozdíly ve vnímání hodnot a atributů při výběru partnera?**
3. **Jaké hodnoty a atributy hrají roli při výběru partnera nebo partnerky u účastníků výzkumu?**

3.4. Výzkumný vzorek

Zvolil jsem metodu prostého záměrného (účelového) výběru pro výběr respondentů. Je to takový postup, kdy si předem cíleně vybíráme probandy podle jejich určitých vlastností (či projevů této vlastnosti) nebo podle jejich stavu (příslušnost k určité sociální skupině či jiné skupině). To znamená, že cíleně vyhledáváme pouze takové jedince, kteří toto kritérium splňují a mají zájem se výzkumu účastnit (Patton, 1990; in Miovský, 2006). Naším kritériem, které jsme zvolili pro náš výzkum, bylo, aby respondenti byli studenti jednooborové psychologie. Poté jsme cíleně vybrali 4 ženy a 4 muže ve věku od 20 – do 23 let.

Tento druh záměrného výběru volíme tehdy, když se nejedná o velký výběrový soubor a osoby jsou poměrně snadno dostupné (Miovský, 2006).

Náš výzkumný vzorek tvoří osm probandů ($n=8$), z nichž jsou 4 muži a 4 ženy, tudíž poměr muž a žena je 1:1. Respondenti jsou studenti jednooborového psychologie na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích. Dále jsme se tázali, jak sami sebe temperamentově posuzují (viz. příloha). V době rozhovoru mělo 6/8 probandů partnerský vztah. Věk účastníků se pohybuje v rozmezí od 20 do 23 let.

Toto věkové období se nazývá mladá nebo časná dospělost. Vágnerová (2007) považuje za mladou dospělost období od 20 do 40 let, naopak Říčan (2004) se přiklání k věkovému rozmezí od 20 do 30 let.

V mladé dospělosti je sexualitu jedním z nejdůležitějších rysů, jelikož v tomto období si hledáme partnera, s kterým bychom mohli jednou založit vlastní rodinu a v budoucnu s ním mít potomka. Jsme svobodní v rozhodování a přijímáme za své činy zodpovědnost, proto již tolik nejme závislí na svých rodičích. S rolí a cíli dospělého se identifikujeme a upevňujeme identitu dospělého. Vybíráme si své budoucí povolání a následně se stáváme ekonomicky nezávislími a schopni se o sebe sami postarat (Langmeier, Krejčířová, 2006; Vágnerová, 2007).

3.5. Výsledky

V rámci otevřeného kódování se zabýváme pojmy, což jsou jednotlivé případy a události. Vzniklé pojmy následně seskupujeme podle podobnosti do vyšších celků a ty nazýváme kategorie (Hendl, 2005). Po sloučení vytvořených pojmů z otevřeného kódování, nám vyvstalo **11 klíčových kategorií**:

- *Tělesná přitažlivost*
- *Partner*
- *Psychodynamické faktory*
- *Emoční faktory*
- *Faktory intimacy a sexu*
- *Morální faktory*
- *Sociokulturní faktory*
- *Výkonové (motivační) faktory*
- *Ekonomické faktory*
- *Výchova a rodičovská role*
- *Vztah*

V rámci techniky „vyložení karet“ jsme se zabývali psychodynamickými faktory, které se snaží najít hlubší vrstvu skrytých působících činitelů, které determinují vnější projevy. Zmíněný faktor působí u všech respondentů vyjma Lumíra, u kterého můžeme predikovat zřejmě malý nebo žádný vliv těchto faktorů, oproti tomu u Hynka hlubinné faktory silně převládají a očekává, že i jeho partnerka je bude mít.

Tabulka 1: psychodynamické faktory

Zita	Nežárlivost, svoboda, autonomie
Pankrác	Nezávaznost, vážnost, spontaneita, blízkost
Jindřich	Spontaneita, blízkost, totální blázen (<i>autenticita</i>)
Hynek	Optimální životní pohoda, rozdílnost vyústí v konflikt, impulzivita, impulz přináší potěšení, nekonfliktnost, vědomá ambivalence, blízkost
Michaela	Autonomie, potřeba soukromí
Eliška	Potřeba napětí
Lumír	<i>Nic nenalezeno</i>
Alena	Volnost, žárlivost

1. Výzkumná otázka

Jaké faktory a kritéria ovlivňují volbu partnera nebo partnerky studentů psychologie?

Fyzická kritéria

- **Vyžadovaná:** sportovní a hubená postava, nabarvené a hnědé vlasy, hezké a hnědé oči, vyšší, střední, menší vzrůst, velké ruce a dlouhé prsty, hezká tvář, tmavší typ, piercing, tetování, štíhlé pozadí, štíhlé nohy.
- **Averzivní:** svalnatá, korpulentní, vyhublá postava; piercing, tetování, make-up, ošklivá tvář, zamračená - mimika, extrémně velká prsa, velké pozadí, malý vzrůst, světlé typy.

Kritéria hodnot a atributů

- **Vyžadovaná:** koitus, vztah na blízkou vzdálenost.
- **Averzivní:** nestálost, nervozita, absence hygieny, rezervovanost, apatie, náboženské přesvědčení,

Z vyžadovaných a averzivních kritérií vyplývá, že každý subjekt má určité nároky, které mohou být v jistém ohledu ojedinělé, jako to je například u Michaely, která preferuje muže s velkýma rukama a s dlouhými prsty nebo u Hynka, který si přeje partnerku s nabarvenými vlasy, piercingem a tetováním. Avšak nepochybně toho mají i mnoho společného tím je myslíme kupříkladu vzrůst. Muži upřednostňují ženy, které budou menší než oni a naopak ženy vyhledávají muže vyššího vzrůstu. Shrňme-li zjištěné poznatky o požadavcích, tak se studenti psychologie od jiných oborů a profesí nijak výrazně neliší, tedy aspoň v tomto případě.

Faktor koitu a náboženského přesvědčení

... rád se bavím, takže mi to nevadí, jestli je holka věřící, asi by mi to pak vadilo, kdyby byla striktně věřící, třeba ohledně sexu po svatbě. To nevím, jestli bych zvládnul, jako vztah na čtyři, pět let bez sexu. To se prostě, co si budeme povídat, to by prostě nešlo. (důležitost sexuálních potřeb)

Pro muže, ale především pro Jindřicha je koitus, chcete-li sex, velmi významným motivačním činitelem. Sex v sobě obsahuje sociální aspekt, tudíž je jeho součástí druhá osoba (Atkinson, 2003). Člověk je schopný sexuálního styku po celý rok, to umožnilo lidem zabudovat sex do každodenního života. Muž zpravidla dokáže prožít sexuální akt jako samostatnou rozkoš, více hledí na přitažlivost partnerek a s lehkostí je střídá (Šimek, 1995).

Faktor sportovní postava

Tak mě přeci jenom, aby ta postava byla opravdu sportovnějšší, aby ten kluk nebyl vyzábělý, nebo jak to říct, protože pak bych se asi vedle něj necítila moc dobře nebo bych necítila nějakou tu ochranu (averzivní kritérium 1) nebo něco takového, takže to by mi asi vadilo.

Zita u sebe potřebuje velkého muže. Muž sportovní postavy symbolizuje potřebu bezpečí, kterou Zita chce cítit, muže který ji ochrání, pomůže a bude jí stále na blízku. Chce mít věci pod kontrolou, cítit řád a pořádek ve svém životě. Než člověk začne uspokojovat potřeby bezpečí a jistoty, tak musí uspokojit nejprve potřeby fyziologické, kam patří hlad, žízeň a jiné (Maslow, 1943).

Faktor vlivu vzdálenosti

Tak dlouhodobě to pro mě fungovat nemůže tohle, ale krátkodobě (delší vzdálenost nevydrží delší čas). Nebo já nevím, třeba příklad erasmus jo, když prostě někoho máš, když jedeš na erasmus, tak si myslím, že je to bez problémů, jako že se to dá zvládnout. Stejnak se dá zvládnout, když studuješ, máš někoho v jiném městě a já nevím, třeba na víkend. Víkendy se vidíte, jakože to asi relativně funguje, takové ty vztahy s kamionákama, ale ne, jakože obecně asi bez nějakého častějšího vídání se, já nevím, podle mě to je třeba v řádu ... já jsem se do toho strašně zamotala (smích) No prostě si myslím, že vztahy na dálku fungovat nemůžou za předpokladu, že jsou fakt na dálku a ti lidé se vidí hrozně sporadicky. Já nevím pro mě třeba párkrát do měsíce (delší vzdálenost nevydrží delší čas).

Eliška se nedovede představit, že by jí mohl fungovat vztah na dálku. Blízkost hraje významnou roli v partnerství. To dokazují Festinger, Schachter a Back (1963), kteří zkoumali na kolejích právě onen důležitý činitel. A zjistili, že zásadní roli při navazování vztahů hrála fyzická blízkost, čím blíže k sobě studenti byli, tím silnější pouto mezi nimi bylo a naopak čím dále od sebe nacházeli, tím slabší vztah se mezi nimi vyvinul. Explance je taková, že při fyzické blízkosti lze snáze navázat kontakt a lépe poznat druhého.

Faktor rezervovanosti

Achh. (pauza) No emocionálně, tím nemyslím, že by měl být studený čumák (averzivní kritérium 12), ale myslím si, že v nějakých důležitých otázkách partnerských, je potřeba řešit, nebo některé hádky řešit s chladnou hlavou a umět odsunout ty emoce do pozadí, což si myslím, že je víc důležité než prostě řešit něco v afektu nebo říkat nějaké věci v afektu nebo dělat nějaké rozhodnutí (racionální rozhodování). Takže spíš rozumově, čímž nemyslím, že by měl být úplně citově oploštělý, emocionálně (averzivní kritérium 15) tak. (smích)

Eliška pravděpodobně termínem „studený čumák“ myslí citový chlad jako rys osobnosti, který by se neměl objevit u jejího potencionálního přítele. Samozřejmě, existují lidé, jejichž rozsah citových vztahů je úzký. Tito lidé neprojevují radost, nejsou vělí. Nedokážou projevit své city a také nemají rádi, když jim někdo projevuje jejich city (Plzák, 2010).

Faktor náboženského přesvědčení

... pokud to nemá, pokud to není nějakýho fanatického rázu (dotykově averzivní podmíněnost na specifické přesvědčení). Třeba jsem se setkal s holkou, která řekla: „Na mě nikdo nemůže šahat, moje tělo patří andělům a prostě nezám, nešahej na mě“ Tak tohle mi přijde jako naprostá šílenost a to jako pryč od toho.

Specifické náboženské přesvědčení, které přechází až k fanatismu, Lumír u své partnerky rozhodně nechce. Člověk, u něhož se projevuje fanatismus, je plně a cílevědomě zaujat pro konkrétní věc, myšlenku nebo zálibu. Fanatika zajímají určité záliby, které mohou být i nedílnou součástí běžného života, avšak tento člověk v důsledku chorobného nadšení a zaujetí je veden k tomu, že do záliby investují téměř vše (Nelles, 2011).

2. Výzkumná otázka

Jaké jsou rozdíly ve vnímání hodnot a atributů při výběru partnera?

Tabulka 2: rozdílné faktory

Zita	osobní kouzlo (partnera)	<i>Nic nenalezeno</i>
Pankrác	morálka (partnerky)	radost (Pankráce)
Jindřich	bezpodmínečné přijetí (od partnerky)	totální blázen partnerka (<i>autenticita</i>)
Hynek	impulzivita (partnerky)	vědomá ambivalence (Hynka)
Michaela	dominance partnera	komplementarita
Eliška	zodpovědnost (partnera)	potřeba napětí (Elišky)
Lumír	věrnost (partnerky)	soběstačnost partnerky
Alena	osobní růst (Aleny)	žárlivost (Aleny)

Jindřich

Tak aby mě měla ráda takovýho, jakej jsem s mejma chybama i kladama. Stejně tak i já ji. (bezpodmínečné přijetí)

Jindřich vyhledává bezpodmínečné přijetí od partnerky, což je projevení úcty a sympatií vůči zvláštnímu jedinci, přijímání jeho vlastních pocitů, které prožívá svým jedinečným způsobem. Také akceptovat a respektovat jeho momentální postoje, bez ohledu na to, jestli jsou negativní či pozitivní. Toto akceptování vytváří ve vztahu teplo, vřelost, srdečnost a bezpečí (Rogers, 1996).

Taková jaká je. Totální blázen. (totální blázen) (smích) Tak aby mě měla ráda takovýho, jakej jsem s mejma chybama i kladama. Stejně tak i já ji. (bezpodmínečné přijetí)

Když Jindřich říká, že by chtěl ženu, která je totální blázen, pravděpodobně tím myslí, že by jeho partnerka měla být opravdová, když použijí terminologii Carla Rogerse (1998), tak kongruentní. Tímto pojmem se rozumí, že je člověk plně integrovaný či celistvý, pokud se prolínají všechny jeho úrovně. První důležitou úrovní je, že musí být jeho prožívání přítomného okamžiku obsahem jeho vědomí, a po té, když je to, co je přítomno v jeho vědomí, je obsahem jeho komunikace. Následně si začne člověk vážit pocitů zlosti, něhy, studu, bolesti, lásky, úzkosti, odevzdávání a strachu, také svých myšlenek, jak pošetilých, tvůrčích, nezvyklých, přiměřených, tak i všedních které se vynořují na povrch a jsou součástí jeho přirozenosti.

Pankrác

To morálno je pro mě hodně důležitý (morálka), protože kdybych věděl, že moje partnerka .. jakoby dejme tomu pomlouvá lidi, že moje partnerka je třeba zlodějka jakoby, a nebo že mě podvádí nebo mi lže, tak s takovým člověkem bych nemohl žít (morálka), protože já beru jakoby partnerství, tak hodně do dálky, tak že třeba člověk nebo typ člověka, se který bych třeba někdy mohl žít, jakoby rodinu, s takovým člověkem vychovávat děti, to bych si nedokázal představit (nefunkční vztah vzhledem k morálce).

Pankrác zdůrazňuje hodnotu morálky či morálního chování. Předpokladem morálního chování je dobrá vůle, čili mravní postoj vyžadující svobodnou vůli. Na jedné straně, že ho dobrovolně přijímám a na druhé, že se podle něj řídím. To, co činí chování morálním, není důležitost důsledků, ale motivy lidského chování, naše vůle jednat správně (Kant, 1990).

Jako všechno v pohodě, ale člověk jakoby nebo já cítím, takže z toho mám morální ty, že to není úplně ono a teď jsem přešel na ten dlouhodobý, kdy protože tam má člověk jakousi jistotu (jistota) nebo radost (radost), že je s člověkem, kterýho má rád (láska), když je někde pryč a vrací se, tak se těší na toho člověka (radost), že tam bude a je to skvělý. Takhle někoho mít.

Pankrác se ve vztahu potřebuje cítit šťastný a prožívat radost. Radost je pro nás velmi příjemný cit, který je spojen s celkovým oživením a mnohdy doprovázen neverbálním chováním a motorikou (Nakonečný, 2000). Avšak tím primárním systémem pro radost je hlasový projev (Ekman, 2003). Radost je určitou odezvou na úspěch či zisk. Radost bývá spojena se štěstím. Štěstím je míněn krátkodobý stav uspokojení nebo potěšení, který je výsledkem určité pozitivní změny. Štěstí by mělo být jedním z nejdůležitějších aspektů v našem životě (Stuchlíková, 2002).

Michaela

Hmm. Tak podobný by měli mít zájmy (podobnost zájmů) a lišit se můžou temperamente (komplementarita) .. je lepší, když je jeden víc dominantní a druhý trošku submisivní (komplementarita) .. Hmm, nebo jeden trošku víc extravert a jeden trošku víc introvert.

Michaela touží po partnerovi, který je v něčem jiný než ona. Tento vztah je nazýván komplementární, tento model navrhl Robert F. Winch (1954), který říká, že si vybíráme takového partnera, který má odlišné vlastnosti než my, abychom uspokojili naše potřeby. U Michaely to je především osobnostní rys dominance × submisivita či introverze × extraverte.

Vzdělanej (vzdělanost), inteligentní je lepší (smích) Inteligentní (inteligence) .. empatickej (empatie), dominantní teda, víc dominantní, (dominance partnera) hezkej (tělesná přitažlivost).

Cítím se v tom líp, než když bych prostě měla vést celý vztah. .. Nebo neříkám, že prostě ráda vymyslím věci nebo navrhuji je, ale mám radši, když ten partner je dominantnější (dominance partnera).

Michaela k sobě potřebuje partnera, který je dominantní. Cítí se lépe v roli, která je protikladná, čili submisivní. Pro dominantního muže je typické, že se pokouší kontrolovat své okolí a i ostatní lidi v jeho blízkém okruhu. Je pro něj charakteristické, že je asertivní, svéhlavý, až dokonce tvrdohlavý. Má o sobě velké mínění a je sebevědomý, taktéž ho láká vůdcovská pozice. Naopak se neprojevuje nesměle a není ve svých rozhodnutích povolný (Cattell, 1997, 1994).

Lumír

No, rozhodně bych nechtěl, aby se omezovala na to, že je se mnou a třeba nešla za tím vzděláním, což by ji jako omezovalo do budoucna. Prostě nechci být ten otrok, který žíví sám tu rodinu, abych to tak řekl a hlavně nechci, aby ta partnerka se pak v budoucnu cítila méněcenná (soběstačnost partnerky/emancipace), jen protože si nešla za svým.

Pro Lumíra je signifikantní emancipace aneb soběstačnost u partnerky, což znamená osamostatnění, vymanění se z typické ženské podřadné role, také být nezávislou a získání rovnoprávnosti, jak v oblasti sexuální, ekonomické i občanské (Vodáková, Vodáková, 2003). Jsou to ženy, které preferují vlastní zájmy, nebo které se chtějí samy rozvíjet a stát se samostatně fungující osobností v jejím celém spektru (Horney, 2002).

Asi by mohl být i věmej (věmost) (s mích). Asi by měla být věmá (věmost), že jo

Věrnost můžeme připodobnit k závazku, který mají partneři k sobě. Závazek/rozhodnutí je stejně jako vášeň a intimita jednou ze tří komponent Sternbergovy (1988) triangulární teorie lásky. Rozlišujeme, zda se jedná o závazek či rozhodnutí. Rozhodnutí je spjato s krátkým časovým úsekem a závazek s delším. Rozhodnutí Sternberg (1986) charakterizuje jako odhodlání milovat druhého, a to je většinou už na začátku vztahu, avšak závazek se týká dlouhodobého vztahu, kdy si přejeme udržet naši lásku

Hynek

Protože asi, nevím, protože mám rád, když se něco děje (akcent na aktivitu) a takhle. Nevyhledávám hádky (nekonfliktní) a takhle. Mám radši, když jsou ty holky víc impulzivní (impulzivnost) a takhle, protože je to pro mě jakoby zábavnější (impulz přináší potěšení), no i když zase. Všechno má své dvě strany (vědomá ambivalence). (s mích)

Hynek si je vědom svých protichůdných kritérií, které by jeho partnerka měla mít. Tato rozporuplnost se nazývá ambivalence. Ambivalence se může týkat nás samých, ale i druhých lidí. Jedinec ji může prožívat jako nepřetržitý stav či postupně se střídající se pocity. Hynek vyhledává partnerku, u níž se střetává impulzivita, která mu přináší potěšení, ale i možné spontánní konfliktní situace (Smékal, 2002).

Protože asi, nevím, protože mám rád, když se něco děje (akcent na aktivitu) a takhle. Nevyhledávám hádky (nekonfliktní) a takhle. Mám radši, když jsou ty holky víc impulzivní (impulzivnost) a takhle, protože je

to pro mě jakoby zábavnější (impulz přináší potěšení), no i když zase. Všechno má své dvě strany (vědomá ambivalence). (smích) Nevím, asi mě takový holky přitahují (přitažlivost), jakoby který jsou víc impulzivní a ví jako takový temperamentní (temperament a impulzivita).

Hynek si přeje ženu, které by byla impulzivní, což je jeden z faktorů Raymonda Cattella (1997, 1994), který definuje chování impulzivního člověka jako spontánní, dále je jedincovo chování bezstarostné, expresivní, také je veselý i entuziastický. Impulzivní člověk je živý v sociálních interakcích. Jedná rychle a je hovorný, proto nemá v komunikaci velké problémy. Může se vyznačovat neopatrností a nezůstává v pozadí.

Alena

Hmm. Očekávání od vztahu. No. Nějaký asi naplnění, obohacení, kdy člověk vlastně se tím i vlastně vztahem rozvíjí (osobní růst).

Alena očekává, že jí vztah přinese osobní růst a osobním růstem se rozumí, že je to další krok vpřed, který je subjektivně příjemnější, radostnější, vnitřně uspokojující či předchází uspokojení. Existuje jen jediný způsob, jak se dozvíme, co je pro nás správné, že to cítíme jako subjektivně lepší variantu než jakoukoli jinou. Jedinec, který je růstově motivovaný je zaujatější, oddanější, víc potřebuje, víc touží (Maslow, 2000). Důležité pro partnerský vztah je, že na nás druhá polovička reaguje v podstatných aspektech pozitivně a pomáhá nám v osobním rozvoji, tím je míněno, že nás akceptuje, jsme pro něj atraktivní a má shodné smýšlení názorů na život (Willi, 2006).

...nějaký podezření, žárlivost (žárlivost). Když člověk neví, s kým se ten druhý stýká a nemá vůbec jako informace o tom jeho volném čase, tak může třeba vzniknout ta žárlivost (žárlivost)

U Aleny je jedním z ústředních témat žárlivost. Žárlivost je vztahem tří stran. Jedinec, jenž žárlí, má dva objekty. Tím prvním je emocionální objekt, tím druhým je sekundární objekt, což je nějaký rival, který získá něco, co mi ztratíme. Žárlivost je vyvolána hrozbou, kterou spojujeme s osobou, která má zájem o našeho partnera, proto je žárlivost intenzivní, bez ohledu na to, zda se vyskytuje nevěra či nikoliv (Stuchlíková, 2002).

Zita

Tak asi u mě na prvním místě je nějaký to **charisma (osobní kouzlo)**, že mě něčím ten člověk upoutá.

U Zity hraje klíčovou roli při navazování vztahů iracionální faktor, kterým je charisma. Charisma pochází z řečtiny a znamená „dar z milosti“ (Rejzek, 2002). Termín charisma se používá jako označení nějaké specifické osobnosti na základě jejích předností. Je to osobnost, která se liší od ostatních lidí a je obdařena nějakou nadpřirozenou nebo specificky výjimečnou silou nebo vlastností. Na základě toho může být osoba vnímána jako vůdce či vzor (Weber, 1997).

Eliška

Třeba u taťky ta **vlastní spokojenost to už je pro mě takové dost přehnané (potřeba napětí)**, takže to asi jenom dost okrajově.

Eliška chce partnera, se kterým by zažívala pocity napětí. Freudova teorie (1990) spojuje napětí s principem slasti, který je ústředním tématem jeho teorie. Právě princip slasti determinuje štěstí a osobní spokojenost. Člověk je vystaven napětí a jsou dva zásadní způsoby, jak se může napětí přetransformovat. Prvním je zvýšení napětí, které je pocíťováno jako nelibost či bolest nebo naopak dojde ke snížení napětí, jež člověk cítí jako slast. Z toho se dá vyvodit, že štěstí a osobní spokojenost vznikají z naplněných potřeb a uskutečnitelné jsou jen jako epizodní jev. Ve vztahu to může fungovat takto, že napětí, které jeden z partnerů cítí je tím silnější, čím je jeho jistota slabší, že ho jeho partner neopustí, a to ho činí pro něj přitažlivým.

No tak, teď už jsou to takové, **ty mentální vlastnosti (osobnost)**, jakože bychom **si rozu měli (společné souznění)**, aby **byl zodpovědný (zodpovědnost)** hlavně nějak, .. bychom **si sedli nějak i intelektuálně (stejná úroveň vyspělosti)**

Tak v přístupu k životu. Třeba, já nevím, v našich letech, třeba ke studiu nebo v práci, jako nemusí být jako student, aby měl zodpovědnost za ten vztah (zodpovědnost).

U Elišky je patrný zájem o partnera, který by se choval zodpovědně, a byl za své chování odpovědný. Odpovědnost se skládá ze dvou protichůdných stavů, kdy je člověk tažen a zároveň se od něčeho odtahuje. Za každý okamžik je člověk odpovědný i za ten, který bude následovat. Když se pro něco rozhodne, tak je to rozhodnutí na celou věčnost. V každém okamžiku realizuje nebo ztrácí právě tuto jedinečnou, neopakovatelnou možnost

a všechny ostatní možnosti tím zanikají. Současně také závisí jeho rozhodnutí, jakou možnost uskuteční, čemu dá vzniknout (Frankl, 1999).

3. Výzkumná otázka

Jaké hodnoty a atributy hrají roli při výběru partnera nebo partnerky u účastníků výzkumu?

Tabulka 3: společné faktory

komunikativnost	8/8
tělesná přitažlivost	8/8
podobnost	8/8
nedůležitost sociálně - materialistických aspektů	7/8
emocionální i racionální rozhodování	7/8

Faktor komunikace

Zita: Takže hlavně komunikovat (komunikativnost), co se týče těchto věcí, tak si myslím, že je asi nejdůležitější

Hynek: Určitě ta komunikace (komunikativnost), to je pro mě důležitý osobně, když to vidím, že někde vážně ta komunikace, tak pak vlastně vážně i všechno ostatní (nezbytnost komunikace).

Komunikace je společným bodem všech respondentů. Má pro ně značnou hodnotu, což je samozřejmé. Význam slova komunikace – „communicatio“ znamenalo původně vespolečné účastnění a „communicare“ spojuvat, společně něco sdílet (Vybíral, 2000). Každý začátek vztahu začíná komunikací, to znamená otevřený a upřímný dialog mezi potenciálními partnery. Komunikace je nástrojem, který nám pomáhá získat znalosti o druhých, a vede k povědomí a porozumění partnera. Díky těmto aspektům se zmírňují překážky a mizí nedorozumění, jenž má pozitivní účinek na našeho partnera (McManus, Tennyson, 2008).

Faktor tělesné přitažlivosti

Alena: No, tak asi mám radši, když je vyšší než já. (tělesná přitažlivost 4) Hmm, když jsme u té postavy, a když to třeba vezmu konkrétně, tak, aby měl hezký oči, takže abych v těch očích něco viděla (tělesná přitažlivost 3).

Lumír: No tak v mém případě je docela těžký si najít menší partnerku než jsem já, takže tohle (smích). Být menší než já. (tělesná přitažlivost 4) .. A štíhlejší postavy by měla být. (tělesná přitažlivost 1) A já jsem

hlavně na nohy (tělesná přitažlivost 11) a zadek (tělesná přitažlivost 10), takže tady ty kritéria mě zajímají nejvíce (smích)

Tělesnou přitažlivostí se zabývali Walster, Aronson, Abrahams a Rottman (1966), kteří navrhli hypotézu rovnocenných párů (matching hypothesis), zkonstruovali ples, kde spolu páry měly tančit, v odborných kruzích známý jako „computer dance“, při kterém byli náhodně rozděleni muži a ženy a přiděleni k opačnému pohlaví. Autoři zjistili, že mužům i ženám se líbí tělesně přitažlivější protějšky, nýbrž vztah, který vydržel, byl ten, kde oba partneři byli se svou tělesnou přitažlivostí rovnocenní. Na začátku můžeme nacházet zalíbení v krásné ženě nebo pohledném muži, ale pravděpodobně si vybereme partnera, který je vzhledově podobný nám samotným.

Faktor podobnosti

Zita: Já si myslím, že jednak ty hodnoty, názory a určitě ty koníčky (podobnost), protože když jsou odlišné, tak ty dva v podstatě spolu se nedokážou trávit moc času.

Jindřich: Nevím, jestli bych chtěl být s někým, kdo je absolutně rozdílný než já. (důraz na podobnost).

Podobnost je další hodnotou, která se vyskytuje u všech respondentů. Zástupcem teorie, že hlavním zdrojem přitažlivosti je kognitivní podobnost, je Byrne (1971; in Hayes, 2003; Hewstone, Stroebe, 2006; Atkinson 2003; Myers 1999). Byrne uvádí, že čím více se názory, hodnoty a myšlenky budou u dvou lidí podobné, tím může vzniknout kvalitnější vztah. Jestliže tomu tak není, tak neshodné názory mohou být příčinou hádek až dokonce rozchodu. Můžeme si uvést na příkladě, když postřehneme, že má někdo podobné názory jako my, začneme prožívat pozitivní emoce nebo naopak, čili věřil v proces klasického podmiňování.

Faktor nedůležitosti proklamovaných sociálně – materialistických aspektů

Eliška: Protože když má jiné kvality (nedůležitost sociálně-materialistických aspektů), tak jsou pro mě důležitější než materiální zabezpečení, jako pokud si to nezavinil sám třeba tím, že nefachčenko (nezaměstnanost) a rozhazuje (rozmařilost) a takhle.

Hynek: Ne, asi ne (nedůležitost sociálně-materialistických aspektů). Nebo jako, myslím si, že ne. Jako jestli je bohatá nebo třeba, jestli je z nějaké chudší rodiny, to by mi asi vůbec nevadilo.

Pro sedm probandů je nápadná nedůležitost proklamovaných sociálně – materialistických aspektů. Což může být vskutku pravda, avšak pravděpodobně můžeme uvažovat o efektu sociální deziderability. Tento jev může být vysvětlen v kontextu fasády,

kteřá znamená vnější obranný val osobnosti člověka (Rogers, 1996) anebo jako persona, kteřá je naší maskou a pomáhá nám se prezentovat v určitých společenských očekáváních (Jung, 1996). V tomto případě by bylo neadekvátní říci, že pro mě jsou aspekty sociální a materiální podstatné, protože bych se nechoval normativně a šel proti většinovému smýšlení. Avšak na druhé straně takový člověk může být podle Sprangera (1922; in Smékal, 2004) sociální typ, kterému nezáleží na majetku, ale na druhých lidech.

Faktor racionálního i emocionálního rozhodování

Pankrác: ... To je prostě podle mě propojený (emocionální i racionální rozhodování), že .. když toho člověka třeba vidím, ten zevnějšek, tak podle mě to dost souvisí s těma emocemi třeba s tím libidem, že se jakoby spustí u toho člověka nebo když si s ním jakoby. Hmm. Baví a má ty podobný jako hodnoty, tak to je prostě spojený s tím emocionálním projevem, takže podle mě to je strašně propojený, že ten rozum s těma emocema (emocionální i racionální rozhodování)

Michaela: Rozumovej, v takovej, v těch věcech jako je bydlení, prostě to zabezpečení práce (racionální rozhodování partnera 1) a takhle. A emocionálně ..no jak se chová ke mně (emocionální rozhodování partnera)

Racionální i emocionální rozhodování se společně objevuje hned sedm krát z osmi případy. Oba tyto dva rozhodovací procesy neodmyslitelně patří k navazování vztahů. Racionální rozhodování spočívá v tom, že člověk, který se rozhoduje, má znalosti o situaci, v níž se má rozhodnout, dále o různých možnostech svého jednání a o důsledcích, které toto rozhodnutí může mít v budoucnu. Stroze řečeno provádíme analýzu zisku a ztrát. Oproti tomu můžeme postavit hypotézu somatických markerů, která je zástupcem emocionálního rozhodování. Tato hypotéza upozorňuje na negativní dopad, jenž může mít ignorování pocitů našeho těla, které varují na blížící se nebezpečí (Damasio, 2000).

3.6. Diskuze

Cílem práce bylo přinést, co nejvíce informací o studentech psychologie, s hlavním zaměřením na jejich hodnoty a hodnotové orientace, a přispět tak k rozšíření poznatků o studujících mužích a ženách našich univerzit. Snažil jsem se o popsání a porozumění jejich osobnosti, poznání jejich životních zkušeností a dozvědět se něco více o jejich vztazích a způsobu navazování vztahů.

S výzkumnou činností jsem neměl příliš mnoho zkušeností. Na začátku jsem pracoval pouze s nejasnou představou, jak výzkum bude probíhat. Proto si také uvědomuji, že se v mém výzkumu mohla vyskytnout řada nepřesností. Při rozhovorech jsem se

nemusel doptat otázkami na určité podstatné údaje, také jsem mohl působit nervózně a na některé otázky, až příliš naléhal. Zvláště sestavit svůj a rodičů žebříček hodnot popisovali probandi jako obtížný. Následně bylo pro mě náročné zvolit adekvátně příslušné kódy. Získaná data jsou založena na subjektivní výpovědi respondentů, nejsou nijak porovnávána s jinými zdroji informací, které by mohly být objektivnější. Studenti nemuseli vždy odpovídat naprosto pravdivě, mohli se snažit o odpovědi sociálně žádoucí. Většina subjektů hodnotila čas se mnou a potažmo rozhovor jako příjemný a pro ně podnětný.

Mé výsledky v 7 z 8 případů potvrzují Byrneho (1971; in Hayes, 2003; Hewstone, Stroebe, 2006; Atkinson, 2003; Myers, 1999) teorii podobnosti a naopak jen jedna osoba se přiklání k Winchově (1954; 1967) teorii komplementarity. Dále jsem také zjistil důležitost kritéria fyzické atraktivity, která pro prvotní fázi vztahu potvrzuje i předpoklady *stimulus* fáze Mursteinovy (1970) teorie S-V-R.

Získané výsledky nelze absolutně zobecňovat na celou populaci studentů psychologie, a to především vzhledem k nízkému počtu výzkumných osob. Taktéž jsme se potýkali s problémy ve vzorku, jelikož na Pedagogické fakultě, oboru psychologie, bylo nedostatečné množství mužů, byli jsme nuceni si je vybrat, z toho to důvodu jsme zvolili výběr záměrně prostý. Další limitací je fakt, že výzkum byl realizován pouze na Jihočeské univerzitě.

K případnému zamyšlení se nabízí provedení sběru dat kvantitativním výzkumem na jiných univerzitách, na daleko větším počtu respondentů. Nebo také porovnat studenty psychologie se studenty jiných oborů, jaké budou rozdíly a v jakých hodnotách a hodnotových orientacích si budou podobní.

3.7. Sebereflexe výzkumníka

Pokud se ohlédnou zpět na začátek výzkumného šetření, zvláště pak na interview s respondenty, tak pro mě bylo obtížné navázat vztah s muži, daleko snadněji jsem navazoval vztah se ženami, cítil jsem se s nimi daleko přirozeněji a uvolněněji. Dalším úskalím byly některé odpovědi, které mě zaskočily, a já nebyl schopen položit další otázku. Pro pocit bezpečí a důvěrné atmosféry respondentů jsem se při rozhovorech rozhodl pro tykání, aby věděli, že jsem jedním z nich. Na rozpacích jsem se také ocitl v momentě, kdy mi chyběl jeden student, muž, psychologie a já ho nemohl sehnat, až poté jsem našel jednoho ze staršího ročníku. Naopak, prožíval jsem radost, když jsme spolu s Mgr. Vaňkem rozkrývali psychodynamické faktory, které se nám podařilo do této práce obsáhnout.

3.8. Závěr

Položili jsme si tři výzkumné otázky, na které jsme se snažili odpovědět. První výzkumná otázka zní: **Jaké faktory a kritéria ovlivňují volbu partnera nebo partnerky studentů psychologie?** Zjistili jsme, že naši probandi mají specifická kritéria, která by měl splnit jejich partner/ka. Jsou to kritéria vyžadovaná a averzivní. Tudíž, co by měl protějšek mít a co naopak by se u něj nemělo objevit. Nejčastěji byla zastoupena fyzická kritéria. Všichni účastníci měli své osobité a charakteristické požadavky na tělesnou přitažlivost.

Taktéž i na druhou výzkumnou otázku jsme našli odpovědi: **Jaké hodnoty a atributy hrají roli při výběru partnera nebo partnerky u účastníků výzkumu?** Shledali jsme jisté odlišnosti v požadavcích, které si respondenti přejí od partnera nebo partnerky. Nejvíce odlišností jsme objevili ve faktorech *psychodynamických, emočních, morálních* a také v lišící se představě osobnosti *partnera*.

Finální otázka vypadá takto: **Jaké jsou rozdíly ve vnímání hodnot a atributů při výběru partnera?** Z výzkumu vyvstalo 5 nejčastějších hodnot a atributů, které se vyskytovaly téměř u všech osmi respondentů. Zmiňované hodnoty a atributy jsou *komunikativnost, tělesná přitažlivost, podobnost, nedůležitost sociálně-materialistických aspektů a jako poslední racionální a emocionální rozhodování*.

4. Souhrn

V naší práci jsme se snažili sumarizovat nejpodstatnější poznatky související s navazováním partnerských vztahů u budoucích psychologů. Blíže jsme se zabývali teoriemi navazování partnerských vztahů, taktéž láskou a vztahy, také jsme se seznámili se Sternbergovou triangulární teorií lásky, dále se vztahovými očekáváními, rolí věku v partnerství a rizikovými partnery. V dalších kapitolách jsme se věnovali kritérii výběru partnera, hodnotami a jejich klasifikací i jejich socializací a v neposlední řadě hodnotovými orientacemi.

Pro praktickou část jsme si zvolili kvalitativní výzkum a jako výzkumný design byla vybrána zakotvená teorie. V rámci zakotvené teorie jsme použili proceduru otevřené kódování a techniku „vyložení karet“. Výzkumným vzorkem se stalo 8 studentů psychologie, z toho byli 4 muži a 4 ženy, od nichž jsme chtěli odpovědi pomocí polostrukturovaného hloubkového rozhovoru.

Ve výsledcích jsme se zaměřili zejména na kritéria a hodnoty pro volbu partnera, kterým dominovala tělesná přitažlivost, která byla uváděna respondenty nejčastěji. Pro všechny společné hodnoty a atributy, které z výzkumu vyplynuly, byla taktéž tělesná přitažlivost, poté komunikace a podobnost. Zajímali nás i rozdílné hodnoty a atributy u našich subjektů, u nichž jsme našly celou řadu odlišných hodnot. Z čehož se domníváme, že někteří studenti mají podobné hodnoty a hodnotové orientace, ale v určitých aspektech se liší jeden od druhého.

V psychologii jistě najdeme mnoho teorií o partnerském vztahu nebo o ideálních partnerech a partnerkách, které jsou přijímané nebo naopak ty, které dávno ztratily svůj půvab. Každý z nás je svou přirozeností jedinečný a je jen na nás, jak se rozhodneme, zda se pokusíme hledat lásku, i když může přijít zklamání nebo svou pouť projít sám nebo sama. Žádné rozhodnutí není dobré ani špatné, je naše.

5. Zdroje a použitá literatura

- Ainsworth, M. D. (1985). Patterns of infant-mother attachments: antecedents and effects on development. *Bull N. Y. Acad Med*, Vol. 61(9), 771–791.
- Atkinson, R. L., & kol. (2003). *Psychologie*. Praha: Portál.
- Barett, L., & kol. (2007). *Evoluční psychologie člověka*. Praha: Portál.
- Biddulph, S., & Biddulph S. (2006). *Deset tajemství lásky*. Praha: Portál.
- Burgess, A. (2001). *Budeš mě milovat i zítra?* Brno: Jota.
- Buss, D. M., & Schmitt, D. P. (1993). Sexual strategie Tudory: An evolutionary perspective on human mating. *Psychological Review*, Vol. 100(2), 204-232.
- Buss, M. D. (2009). *Evoluce touhy – strategie sexuálního chování*. Praha: Dauphin & Volvox Globators.
- Cakirpaloglu, P. (2004). *Psychologie hodnot*. Olomouc: Votobia.
- Cattell, R. B. (1997). *16 PF - páté vydání*. Psychodiagnostika Brno s.r.o.
- Corneau, G. (2000). *Anatomie lásky*. Praha, Portál.
- Damasio, A. R. (2000). *Descartův omyl – emoce, rozum a lidský mozek*. Praha: Nakladatelství Mladá fronta.
- Darwin, C. (2005). *O pohlavním výběru*. Praha: Academia.
- Diamond, J. (2003). *Proč máme rádi sex? Evoluce lidské touhy*. Praha: Academia.
- Disman, M. (2002). *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum.
- Dobrovolská, D., & Duplinský, J. (1981). *Hodnotová orientace vysokoškoláka z hlediska současné koncepce hodnot*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství v Praze.
- Eber, H. W., & Cattell, R. B. (1994) *16 PF - E forma*. Psychodiagnostika Brno s.r.o.

- Ekman, P. (2003). *Emotions Revealed: Recognizing Faces and Feelings to Improve Communication and Emotional Life*. New York: Times Books, Henry Hold and Company.
- Erikson, E. H. (2002). *Dětství a společnost*. Praha: Argo.
- Festinger, L., Schachter, S., & Back, K. (1963). *Social pressures in Informal Groups*. California, Stanford: University Press.
- Frankl, V. E. (1999). *Lékařská péče o duši*. Brno: Cesta.
- Frankl, V. E. (1997). *Vůle ke smyslu: vybrané přednášky o logoterapii*. Brno: Cesta.
- Fromm, E. (1999). *Umění milovat*. Praha: Český klub, nakladatelství Josefa Šimona.
- Gray, J. (1994). *Muži jsou z Marsu a ženy z Venuše*. Praha: Práh.
- Hayesová, N. (2003). *Základy sociální psychologie*. Praha: Portál.
- Hendl, J. (2005). *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál.
- Hewstone, M., & Stroebe, W. (2006). *Sociální psychologie*. Praha: Portál.
- Horney, K. (2002). *Psychológia ženy*. Bratislava: Apekt.
- Chapman, G. (2010). *Láska jako životní styl*. Praha: Návrat domů.
- Jung, C. G. (1996). *Two Essays on Analytical Psychology (Collected Works Vol. 7)* New York: Bollingen Foundation.
- Jung, C. G. (1994). *Duše moderního člověka*. Brno: Atlantis.
- Kant, I. (1990). *Základy metafyziky mravů*. Praha: Nakladatelství Svoboda.
- Kohoutek, R. *Motivace chování a prožívání, zájmy, hodnoty, potřeby a jejich diagnostika*. [online]. [cit. 15. 2. 2014]. Dostupný z [www:](http://rudolfkohoutek.blog.cz/0812/osobnost-jeji-zajmy-a-hodnoty)
<<http://rudolfkohoutek.blog.cz/0812/osobnost-jeji-zajmy-a-hodnoty>>
- Kratochvíl, S. (2000). *Manželská terapie*. Praha: Portál.

- Kučerová, S. (1996). *Člověk, hodnoty, výchova*. Prešov: Mana Con.
- Kulisek, P. (2000). Problémy teorie raného citového přilnutí (attachment). *Československá psychologie*, Vol. 44(5), 404-423.
- Langmeier, J., & Krejčířová D. (2006). *Vývojová psychologie*. Praha: Grada.
- Leman, K. (2008). *Sourozenecké konstelace*. Praha: Portál.
- Mádrová, E. (1980). *Úskalí a omyly při volbě partnera*, Brno: Krajské kulturní středisko.
- Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation. *Psychological Review*, Vol. 50(4), 370-396.
- Maslow, A. H. (2000). *Ku psychologii bytia*. Modra: Persona.
- Matoušek, O. (1993). *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Slon.
- May, R. (2007). *Láska a vůle*. Praha: Pragma.
- McManus, S., & Tennyson, R. (2008). *Talking the Walk: A Communication Manual for Partnership Practitioners*. London: International Business Leaders Forum.
- Mikšík, O. (2001). *Psychologická charakteristika osobnosti*. Praha: Karolinum.
- Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada.
- Murstein, B. (1970). Stimulus. Value. Role: A Theory of Marital Choice. *Journal of Marriage and Family*, Vol. 32(3), 465-481.
- Nakonečný, M. (2000). *Lidské emoce*. Praha: Academia.
- Nelles, W. (2011). *Muži, ženy a láska*. Rychnov nad Kněžnou: Nakladatelství Ježek.
- Novák, T. (2007). *Věkový rozdíl mezi partnery*. Praha: Grada.
- Nytrová, O., & Pikalková, M. (2011). *Dialog mezi hodnotami aneb Hodnoty vyřčené a hodnoty žité*. Praha: Univerzita J. A. Komenského.

- Pawlowski, B., & Koziel, S. (2002). The impact of traits offered in personal advertisements on response rates. *Evolution and Human Behavior*, Vol. 23(2), 139–149.
- Peck, S. M. (1999). *Nevyšlapanou cestou*. Praha: Argo.
- Peseschkian, N. (1995). *Partnerské vztahy: 33 a jeden způsob jak žít ve dvou*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Plaňava, I. (1998). *Spolu každý sám*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny
- Plzák, M. (2010). *Klíč k výběru partnera pro manželství*. Praha: Motto.
- Prudký, L. a kol. (2009). *Inventura hodnot*. Praha: Academia.
- Průcha, J., Walterová, E., & Mareš, J. (2009). *Pedagogický slovník*. Praha: Portál.
- Rejzek, J. (2002). *Český etymologický slovník*. Praha: Leda.
- Riemann, F. (2009). *Schopnost milovat*. Praha: Portál.
- Rogers, C. R. (1996). *Ako byť sám sebou*. Bratislava: Iris.
- Rogers, C. R. (1998). *Zbůsob bytí*. Praha: Portál.
- Rokeach, M. (1979). *Understanding Human Values: Individual and Societal*. New York: Free press.
- Říčan, P. (2004). *Cesta životem*. Praha: Portál.
- Sak, P. (2000). *Proměny české mládeže*. Praha: Petrklíč.
- Salomé, J. (1997). *Mluv se mnou ... mám ti co říct*. Praha: Portál.
- Smékal, V. (2009). *Pozvání do psychologie osobnosti*. Brno: Barrister & Principal.
- Silverman, D. (2005). *Ako robiť kvalitatívny výskum*. Bratislava: Ikar.
- Sroufe, L. A., Fox, N. E., & Pancake, V. R. (1983). Attachment and dependency in developmental perspective. *Child Development*, Vol. 54, 1615-1627.

- Sternberg, R. J. (1988). Triangulating love. In Sternberg, R. J., & Barnes M. L., *The psychology of love*. 119 – 138. New Haven: Yale university press.
- Sternberg, R. J. (2007). Triangulating Love. In Oord, T. J., *The Altruism Reader: Selections from Writings on Love, Religion, and Science*. 332. Pennsylvania, West Conshohocken: Templeton Foundation.
- Stuchlíková, I. (2002). *Základy psychologie emocí*. Praha: Portál.
- Šimek, J. (1995). *Lidské pudy a emoce – jak jim porozumět a jak s nimi žít*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Šmolka, P. (2005). *Výběr partnera – Pro nezadané i zadané*. Praha: Grada.
- Švaříček, R., & Šedřová, K. a kol. (2007). *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál.
- Toman, W. (1969). *Family Constellation, Its Effects on Personality and Social Behavior* New York: Springer Publishing Company, Inc.
- Trampotová, O. (2013). Láska bláznivá: jak funguje chemie v zamilovaném těle? *Psychologie dnes*, Vol. 2, 13.
- Trivers, R. L. (1972). *Parental investment and sexual selection*. In Campbell B., *Sexual selection and the descent of man*, 136–179. Chicago: Aldine.
- Vágnerová, M. (2007). *Vývojová psychologie 2: dospělost a stáří*. Praha: Karolinum.
- Vodáková, A. & Vodáková, O. (2003). *Rod ženský – kdo jsme, odkud jsme přišly, kam jdeme*. Praha: Slon.
- Vybíral, Z. (2000). *Psychologie lidské komunikace*. Praha: Portál.
- Výrost, J., & Slaměník, I. (2008). *Sociální psychologie*. Praha: Grada.
- Walster, E., Aronson, V., Abrahams, D., & Rottman, L. (1966). Importance of physical attractiveness in dating behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol. 4, 508-516.

Weber, M. (1997). *The Theory Of Social And Economic Organization*. New York: Free Press.

Willi, J. (2006). *Psychologie lásky*. Praha: Portál.

Winch, R. F. (1967). Another look at the theory of complementary needs in mate selection. *Journal of Marriage and Family*, Vol. 29.(4), 756-762.

Winch, R. F., Ktsanes, T., & Ktsanes, V. (1954). The Theory of Complementary Needs in Mate-Selection. *American Sociological Review*, Vol. 19(3), 241-249.

Zvěřina, J., & Budinský, V. (2004). *Vše o sexu*. Praha: Ikar.

6. SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: psychodynamické faktory	38
Tabulka 2: rozdílné faktory	41
Tabulka 3: společné faktory	47

Přílohy

Informovaný souhlas

- pro výzkumný projekt: Bakalářská práce
- období realizace: 2013/2014
- řešitelé projektu: Zdeněk Bartoš

Vážená paní, vážený pane,

obracíme se na Vás se žádostí o spolupráci na výzkumném projektu, jehož cílem je(autor projektu vysvětlí cíle, popíše předmět výzkumu a výzkumné metody – srozumitelně pro laika). Z účasti na projektu pro Vás vyplývají tyto výhody či rizika.....(autor projektu popíše detailní výčet a poučení o všech výhodách a rizicích – srozumitelně pro laika). Pokud s účastí na projektu souhlasíte, připojte podpis, kterým vyslovujete souhlas s níže uvedeným prohlášením.

Prohlášení

Prohlašuji, že souhlasím s účastí na výše uvedeném projektu. Řešitel/ka projektu mne informoval/a o podstatě výzkumu a seznámil/a mne s cíli a metodami a postupy, které budou při výzkumu používány, podobně jako s výhodami a riziky, které pro mne z účasti na projektu vyplývají. Souhlasím s tím, že všechny získané údaje budou použity jen pro účely výzkumu a že výsledky výzkumu mohou být anonymně publikovány.

Měl/a jsem možnost vše si řádně, v klidu a v dostatečně poskytnutém čase zvážit, měl/a jsem možnost se řešitele/ky zeptat na vše, co jsem považoval/a za pro mne podstatné a potřebné vědět. Na tyto mé dotazy jsem dostal/a jasnou a srozumitelnou odpověď. Jsem informován/a, že mám možnost kdykoliv od spolupráce na projektu odstoupit, a to i bez udání důvodu.

Jméno, příjmení a podpis řešitele projektu:

_____ V _____ dne: _____

Jméno, příjmení a podpis účastníka v projektu (zákonného zástupce):

V _____ dne: _____

Polostrukturovaný rozhovor - předloha

1. Máte partnera/partnerku? (*Jste s někým v partnerském vztahu v současnosti?*)
2. Jak dlouho jste ve vztahu s partnerem/kou?
 - 2.1. Jak dlouho jste sám od posledního vztahu?¹
3. Jak jste se s partnerem seznámili?
 - 3.1. Jak jste se s minulým partnerem seznámili?
4. Jaké jsou Vaše taktiky při navozování vztahů?
5. Upřednostňujete krátkodobé či dlouhodobé vztahy? (Proč?)
6. Jak dlouho trval Váš nejdelší vztah?
7. Jak poznáte, když se někomu líbíte?
8. Co všechno pro Vás hraje roli při výběru partnera?
9. **Jaké z těchto dvou tvrzení vystihuje Vaše přesvědčení o vztahu? Protiklady se přitahují či vrána k vráně sedá?**
 - 9.1. V čem by si měli být partneři podobní?
 - 9.2. V čem by měli být jiní?
10. Jaké máte očekávání od vztahu?
11. Jaký by měl být Váš ideální partner/ka?
12. Jaký hodnotový žebříček by Vám vyhovoval na partnerovi/ce? TOP 1-5
13. Jaká fyzická kritéria musí partner/ka splňovat? (vzhled, postava)
14. Která fyzická kritéria naopak nevyhledáváte?
15. **Jaké hodnoty jsou pro Vás důležité v oblasti rodiny?**
16. **Jaké hodnoty jsou pro Vás důležité v oblasti výchovy dětí?**
17. **Jaké hodnoty jsou podle Vás důležité v oblasti intimního života?**
18. Hraje u Vás roli při seznamování materiální zabezpečení a sociální status, jímž partner/ka disponuje?
19. Věříte na osudové vztahy/lásku?
20. Jaký význam pro Vás má při seznamování náboženství nebo víra (v Boha, v bohy, atd.) u partnera?
21. **Rozhodujete se při výběru partnera/ky na základě rozumového bilancování (zvážení) pozitiv a negativ nebo na základě stavu zamilovanosti (emocí)?**
22. **Partnera/ku si přejete spíše emocionálně nebo rozumově založeného/ou?**
23. Jaký je Váš názor na lidi, kteří jsou „single“?
24. Jaké výhody podle Vás mají lidé, kteří jsou v dlouholetém stabilním vztahu oproti „single“?
25. Myslíte si, že kamarádství „s benefity“ (výhodami) funguje?
26. Jaký je pro Vás ideální věkový rozdíl mezi partnery?
27. Co si myslíte o vzdálenosti mezi partnery?
28. Jaký je žebříček hodnot Vašich rodičů v partnerství? Otce - TOP 1-5 a matky TOP 1-5
29. Které z hodnot, které jste vyjmenoval/a s rodiči sdílíte a které nikoliv.

¹ Zeleně zvýrazněná je alternativní otázka.

Základní demografické charakteristiky

Přezdívka: Alena

Věk: 20

Vzdělání: gymnázium

Temperament: flegmatik a melancholik

Přezdívka: Eliška

Věk: 21

Škola: střední odborná škola s maturitou

Temperament: flegmatik

Přezdívka: Jindřich

Věk: 23

Vzdělání: střední s maturitou (odborné)

Temperament: sangvinik/cholerik

Přezdívka:Hynek

Věk: 20

Vzdělání: průmyslová škola

Temperament: cholerik/sangvinik

Přezdívka: Zita

Věk: 20

Vzdělání: gymnázium

Temperament: sangvinik a cholerik

Přezdívka: Michaela

Věk: 21

Škola: gymnázium

Temperament: melancholik

Přezdívka: Lumír

Věk: 21

Škola: gymnázium

Temperament: flegmatik

Přezdívka: Pankrác

Věk: 20

Škola: gymnázium

Temperament: sangvinik/cholerik

Pankrác

V: Souhlasíš s tím, aby byl tento rozhovor nahráván?

R: Souhlasím.

V: Máš partnerku? Nebo jsi s někým v partnerském vztahu v současnosti?

R: Mám.

V: Jak dlouho jsi ve vztahu s partnerkou?

R: Snad jsem s ní rok a něco.

V: Jak jste se s partnerkou seznámili?

R: (smích) To jsem čekal. Seznámil jsem se s ní netradičně, přes internet na seznamce. A byla to jakoby speciální seznamka, že mně. Já teda na seznamky teda moc. Já jsem to jakoby moc nezkoušel, tohle byla moje první zkušenost a vyšlo to, že tam bylo napsaný psychologická seznamka. Jsem se přihlásil. Vyplnil jsem to. A pak mi tam naskočily různé otázky, jaký mám rád barvy, co mám rád za jídlo, aj nesmyslný otázky a jak jsem to udělal. Tak mi to z celé Evropy vyhodilo procenta, jakoby s kým mám největší shodu jakoby. Ne shodu otázek, ale jakoby podle nějakýho jejich kódu. Vyhodilo, jak se jakoby k tomu člověku hodím a tak jsem jí napsal, že tam měla rozmazanou tvář. Tak to jako vyzkouším. Druhá smska už byla jakoby placená a tak jsem si řekl, že když jsem udělal test, tak když jsem dělal dlouho ten test tak, dlouhou dobu než jsem to celý tak vyplňoval, takže to musím vyzkoušet. Napsal jsem vlastně na facebooku a byli jsme spolu. To je můj příběh partnerskej

V: Jaké jsou Tvoje taktiky při navozování vztahů?

R: Moje strategie. Tady tímhle jsem se dlouho zabýval. Docela dlouho i s kamarádem, asi nejvíc v pubertě okolo těch šestnácti, když jsme uvažovali, jak na to (smích). Naše první taktiky byly jakoby, my jsme si to aj pojmenovali. Třeba technika skála, kdy muž dělá jakoby odmítání a tím v té holce jakoby vzbuzuje zájem (odmítací taktika) a pak jsme zjistili, že nám to moc, to ne vždycky funguje, a že tam je jakoby problém s tou přirozeností (spontaneita), že když člověk. Já si myslím, že ty techniky určitý jakoby fungují, že jsou to vzorce, který fungují, ale vždy to je u konkrétního člověka a musí se jakoby ztotožňovat v určitý situaci, že jsme pak uvažovali a že jsme šli a viděli jsme veselýho kluka a říkali jsme si: „ty vogo“. To by mohlo jako fungovat a veselý (radostná taktika) a tohle a zase když je takhle veselej tak, když je moc veselej, to už zase vypadá nepřirozeně (spontaneita), že to zase nefungovalo. Takhle jsme si prošli jakoby různýma schématama a pozorovali jsme a nakonec moje taktika, to co z toho vyplynulo, je být přirozeně (spontaneita), že to fakt funguje nejlíp. Na nic si nehrát.

V: Upřednostňuješ krátkodobé či dlouhodobé vztahy? (Proč?)

R: Hmm. Upřednostňuju dlouhodobej vztah (preferování dlouhodobého vztahu)

V: A proč?

R: Upřednostňuju ho z toho důvodu, že krátkodobej vztah může být prospěšný (krátkodobý užitek) a člověk může se uvolnit (relaxace), může si něco dokázat (motivační faktor). Uspokojit nějaký svoje potřeby (uspokojení potřeb), ale já to třeba nepreferuju z morálních důvodů (morálka), protože ač se člověk snaží, že to dá té holce najevo, že ty následky může minimalizovat, že ten člověk se může cítit ublíženej (citová disbalance), i když to odsouhlasí, ale i přesto může něco cítit, že to holka odsouhlasí, ale a pak tam vzniká jakási bariéra, jakýsi odcizení (odcizení), že to ten člověk pak, že to pak není úplně ono, že si pak úplně všechno řeknou, tak já tomu říkám, že se .. člověk něčemu vyhne, když to funguje jako minimalizace záporných následků (únik) a jako takový morální odůvodnění (racionalizace). Byl jsem s ní a jakoby řekl jsem jí to. Uf. Jako všechno v pohodě, ale člověk jakoby nebo já cítím, takže z toho mám morální ty, že to není úplně ono a teď jsem přešel na ten dlouhodobej, kdy protože tam má člověk jakousi

jistotu(jistota) nebo radost(radost), že je s člověkem, kterýho má rád(láska), když je někde pryč a vrací se, tak se těší na toho člověka(radost), že tam bude a je to skvěly. Takhle někoho mít. Takhle s někým být. Já říkám, aby vztah fungoval, tak je důležitá upřímnost(upřímnost). Hmm. Asi tak

V: Jak dlouho trval Tvůj nejdelší vztah?

R: To je jednoduchý, to je teďka tady ten. Je to rok a něco.

V: Jak poznáš, když se někomu líbíš?

R: Na tohle jsem hodně citlivej(senzitivita). Jakoby bych se označil i za poměrně empatickýho(empatie), takže to se dá jednoduše poznat, už jde člověk s někým po ulici a proti němu jde holka, když se na něho z dálky podívá a pak si z ničeho nic upravuje vlasy(neverbální chování 1), takže to je prostě jasné, že ona to nedělá vědomě, ale je jasný, že se ona kontroluje, aby byla pěkná(sebekontrola), ale taky to poznám z očí, že když se člověku, jakoby té holce rozšíří ty oči(neverbální chování 2), a to jsou něco jako takový jiskřičky, tak to člověk prostě pozná, nebo další indikátor může být ohlédnutí, že se ten člověk ohlédne a pak zjistí a pak rychle zase zpátky(neverbální chování 3). Takový, to se prostě pozná.

V: Co všechno pro Tebe hraje roli při výběru partnerky?

R: Při výběru partnera hraje vzhled(atraktivita) samozřejmě. Vzhled, bez vzhledu to nejde(atraktivita). Pak ta povaha(temperament/charakter). Pff. Povaha(temperament/charakter) a hodnoty(hodnoty). To je pro mě důležitý. A mám to říct jakoby konkrétně co?

V: K tomu se později dostaneme.

R: Dobře.

V: Jaké z těchto dvou tvrzení vystihuje Tvoje přesvědčení o vztahu? Protiklady se přitahují či vrána k vráně sedá?

R: Hmm. Spíš si myslím, že vrána k vráně sedá.

V: V čem by si měli být partneři podobní?

R: Hmm. O tom jsem taky přemýšlel (smích). Moje partnerka je jakoby pravej opak mě, že já jsem jakoby takovej spíš asociální extrovert(extravert) a ona je introvertka(introvertní partnerka), umí matiku a fyziku. Já když něco nevím, tak mi s tím ona pomáhá počítat tyhle věci. Ona je spíš takovej muž(mužnost) a já jsem takovej zženštělej(ženskost) trochu v tomhle. A v čem by si měli být tedy podobní? To si myslím, že jsou to ty hodnoty, ty jakoby základní, ty základní hmm, pohledy na svět(podobnost názorů), jak ty základní přesvědčení, že když má člověk jakoby jádro jakoby stejný ty hodnoty a ty přesvědčení, pak nějaký ty koníčky a nějaký ty činnosti(společné zájmy), ale to si pak můžou společně doučit nebo to pak není takovej problém, ale kdybychom spolu měli nějaký to základní koníčky a podobný, tak bychom zjistili, že pro mě z mého morálního pohledu je ten člověk špatnej člověk, tak by se to hodně rychle rozpadlo(nefunkční vztah) a nebo kdybych jí nemohl věřit(důvěra), takže ty morální.

V: Takže to „morálno“ je pro Tebe hodně důležitý?

R: To morálno je pro mě hodně důležitý(morálka), protože kdybych věděl, že moje partnerka .. jakoby dejme tomu pomlouvá lidi, že moje partnerka je třeba zlodějka jakoby, a nebo že mě podvádí nebo mi lže, tak s takovým člověkem bych nemohl žít(morálka), protože já beru jakoby partnerství, tak hodně do dálky, tak že třeba člověk nebo typ člověka, se který bych třeba někdy mohl žít, jakoby rodinu, s takovým člověkem vychovávat děti, to bych si nedokázal představit(nefunkční vztah vzhledem k morálce).

V: Jaké máš očekávání od vztahu?

R: Hmm. Tak vztah už přináší(partnerský přínos), tak že jenom to, že už jsem v tom vztahu a že jsem s tím člověkem, je to příjemný(spokojenost), když se vrátím domů, tak vím, že na mě čeká(intimita), takže to není ten cíl, ale aj ta cesta(společné souznění), proč jsem v tom vztahu a pff. Dá se na to podívat z různých pohledů, že jo? Že jsem v tom vztahu

jakoby člověk, jakoby, jakoby z toho biologického hlediska (biologické potřeby), že jsou jakoby lidi ve skupinkách, aby jakoby víc vyhráli nad tím životem, něco jakoby smečka. Něco jako biologické potřeby a nevědomí, ale já jsem v tom vztahu, protože toho člověka mám rád, protože cítím, že mi je s ním jakoby šťastněa orientují se na základě svých právě pocitů a prostě mě přesvědčili, že je to tak správně a že jsem šťastnej, tak to neměním. (láska)

V: Jaký by měla být Tvoje ideální partnerka?

R: Moje ideální partnerka by měla být. Hmm. By měla být otevřená, upřímná (upřímnost). Měla by být. Měla by být veselá (radost) a taková trošku divoká (nevázanost) a zároveň by měla mít.

V: V čem divoká?

R: Divoká (nevázanost), že by měla. Měla by se umět jakoby radovat (radost), že občas by měla být trošku bláznivá (nevázanost), aby to nebyla chodící socha, že prostě, že já prostě, abych si s ní život užíval. Občas zavtipkuje, udělá nějakou blbost (smysl pro humor), ale nejen tahle stránka a zároveň, když o něco jde, tak se s ní chci bavit vážně a o nějakých věcech a o nějakých postojích, aby se dokázala zklidnit a prostě mít takovou tu vážnou tu a vážnou stránku (vážnost). Taky důležité jsou ty hodnoty (hodnoty), co jsem říkal, Ta upřímnost a nelhaní (upřímnost), to je jasný. A ještě by měla mít jako určitou pracovitost (pracovitost). Hmm. Určitý jakoby dovednosti, jako že se, že bude vědět, že jak uvařit vajíčka, k čemu se používá smetánka, abych všechno nedělal jenom já (praktické dovednosti).

V: Takže aby domácí práce uměla?

R: Není to jakoby taková podmínka, ale musí být jakoby taková trošku jakoby, ne odborně řečeno taková nefiflena (přirozenost – prostý vkus). (smích).

V: Jaký hodnotový žebříček by Ti vyhovoval na partnerovi? TOP 1-5

R: ... Tak asi nejdůležitější je pro mě jako u každého člověka ta upřímnost (upřímnost), protože když někdo nemá stejné hodnoty jako já, tak toho člověka jakoby beru, to neznamena, že je to špatnej člověk, nebo že bych si ho neměl nějak vážit, ale musí jednat férově, když řekne: „Hele já se na to dívám jinak jakoby jinak, něco jiného“. Ale ta upřímnost (upřímnost) je prostě klíčová ve všem. Upřímnost (upřímnost) je asi jednička. Dvojka .. nevím, jestli to teďka úplně vymyslím.

V: Máš čas

R: Dvojka asi nějaký ten charakter (charakter), asi nějaký podobnej jako mám (charakterová souhlasnost) já. Jako dívání se na určitý věci podobným pohledem (podobný světový názor), aby se to moc neodlišuje. To je asi ta dvojka. A pak už jsou takový ty jakoby taky důležitý, ale ne úplně věci takový, na kterých bych musel, že kdyby ta holka taková úplně nebyla, že část toho mít musí, ale není to tak, že to musí úplně splňovat, aby ten vztah mohl fungovat. A to je právě jakoby ta veselost (radost) a třeba nějaký společný zájmy (společné zájmy), ale ta upřímnost (upřímnost), otevřenost (otevřenost) a ty hodnoty asi beru jako nejdůležitější a pak musí mít jakoby, musí mít tu povahu jako podle mě. Jako ten temperament (temperamentová souhlasnost).

V: Jaká fyzická kritéria musí partnerka splňovat? (vzhled, postava)

R: (smích) Tak já vždycky jsem si myslel, že nejhezčí holky jsou hnědovlásky (tělesná přitažlivost 2) s hnědýma očima (tělesná přitažlivost 3) a k tomu ještě takový jako hubený (tělesná přitažlivost 1). To je jako bomba. To je fakt pěkný (smích). A ty se mi jako líbí, ale aj biologicky. To tady moje, to je ten můj ideál, který se mi ztratil na střední škole, když jsem šel a v první lavici seděla jedna taková holka. A říkám si: „Ty vogo, a tady se mi bude studovat“ (smích). No a pak druhý den jsem došel a viděl jsem ji svačit. Ruce celý od svačiny. A říkala samý: „ ty vole, vole, vole“. Tak jsem jako zavřel pusu. A řekl jsem si: „uff, tak si s ní budu muset trošku popovídat a zjistit jaká je“. A zjistil jsem teda, že je

taková, že nemá žádné návyky a zkušenosti a tohle a hned jak jsem jakoby zjistil, že jaká je, tak se mi ten pohled na ní diametrálně změnil, takže teďka, co musí ta holka splňovat fyzicky. Já tvrdím to, že samozřejmě musí mít. Mám rád jakoby nějaký delší vlasy (tělesná přitažlivost 2), třeba nějakou postavu (tělesná přitažlivost 1), že jako nic pěkného mít nemusí to se těžko popisuje, ale tak povaha je takový ten oživující prvek (temperament/charakter), jak má jakoby Platón tu duši a materii. Tak ta duše jakoby, když je třeba míň pěknější holka a je taková veselá nespoutaná a taková tohle (radost). Tak tomu dá hned úplně jiný ráz. Takže to chce vždycky nějaký čas.

V: Takže ty základní kritéria jsou delší vlasy a ?

R: Ty základní kritéria jsou, a aby nebyla úplně korpulentní (smích). A aby byla, nemusí to být úplně nějaká vyhublice (averzivní kritérium 1), aby byla asi vyšší nebo menší Ne, úplně malá a ne, úplně o dvě hlavy vyšší než já. (tělesná přitažlivost 4) A moc teda piercingy já moc nemusím (averzivní kritérium 2), tetování moc nemusím (averzivní kritérium 3) a spíš míň toho make – upu (averzivní kritérium 4) Tu přirozenost (spontaneita), když jsi o ní mluvil, tak myslím celkově. Mám radši, když ta holka není úplně moc zbarvená, obarvená. Takovej přirozený typ (spontaneita).

V: Jaká fyzická kritéria nevyhledáváš?

R: Nevyhledávám ten opak, tady k tomu.

V: Jaké hodnoty jsou pro Tebe důležité v oblasti rodiny?

R: Hmm. No já to mám nastavený tak, že ty hodnoty, co jsem říkal, tak jakoby jsou tak jakoby, by měla mít moje partnerka a moje partnerka by jako pak měla být skvělejší rodinný typ (rodinné hodnoty). Já to mám nastavený tak, že ty hodnoty, co jsem říkal, se dají upravit i do té rodiny, ta upřímnost (upřímnost) tady a jakoby ta přirozenost (spontaneita) tady to všechno je pro mě klíčový.

V: Jaké hodnoty jsou pro Tebe důležité v oblasti výchovy dětí?

R: V oblasti výchovy. Tam je strašně důležitý .. Hmm. Ta láska (láska), ale z toho pohledu dávat to najevo (otevřenost), že je důležitý s dítětem o všem mluvit (otevřenost) a říkat mu prostě večer prostě .. Trávit s ním ten čas (intimita). Hmm. Aby ta kariéra byla na druhým (rodičovství) místě než jakoby ta rodina a to samozřejmě aj i u mě. A fakt aby, strašně důležitý je dávat najevo ty pocity (otevřenost emocím) a mluvit s tím dítětem. Takovou jsem měl třeba mamku, která vždycky večer mi řekla třeba: „Mám Tě ráda“. A přitulila se ke mně. Takže můj výsledek je, že jsem trochu zženštělej (ženskost), taky jsem na psychologii (smích), ale za to třeba jakoby jsem, myslím poměrně citlivější tady k těm jakoby pocitům (emocionalita) a myslím si, že to je důležitý ta láska (láska). A jak říká pan docent Jošt, aby nevznikla citová karence (smích)

V: Jaké hodnoty jsou podle Tebe důležité v oblasti intimního života?

R: V oblasti intimního života. Hmm. Zas ta přirozenost, ta přirozenost, aby nebyla nějak spoutaná (spontaneita), aby prostě dělala to, co cítí, když jsou spolu v nějakým vztahu, tak by si nemuseli lhát to, co prožívají (upřímnost k pocitům), takže ani za tyhle svoje chtíče, jako mají intimní, že prostě aby to bylo přirozený (spontaneita) a asi takhle možná, ale na nic si nehrát (přirozenost), když něco vadí, tak to říct (komunikativnost).

V: Takže komunikace.

R: Komunikace (komunikativnost). No jasně.

V: Hraje u Tebe roli při seznamování materiální zabezpečení a sociální status, jímž partnerka disponuje?

R: Materiální zabezpečení to jako u mě nehraje roli (nedůležitost sociálně-materialistických aspektů), pokud partnerka nechodí ovázaná nějakýma kožešinama nebo listami (smích). Ale kdybych se na ní zadíval, tak bych jí něco pořídil. A sociální status si myslím, že se určitéj sociální status se odvíjí od té povahy (temperament/charakter) toho člověka, takže úplně na něho jakoby nehledím (nedůležitost sociálně-materialistických aspektů), ale když

někdo je ve společnosti, ve které se já pohybují, které využívají určité tady ty jistý hodnoty a on je nerespektuje, tak má samozřejmě nižší ten sociální statut, takže k němu určitě přihlížím (důležitost sociálně-materialistických aspektů), ale záleží v jaké té jakoby skupině je, ale není určitě tak, že bych nebyl s ní, protože má pracovní místo nějaký velký anebo nemá. To rozhodně ne.

V: Věříš na osudové vztahy/lásku?

R: .. Já si myslím, že je to možný, když člověk někoho uvidí, kdo úplně spadá do jeho ideálu a zároveň se projevuje jakoby na první pohled, že má prostě ten temperament podle něho (temperamentová souhlasnost) a když náhodou zjistíš, že i ty hodnoty (hodnotová souhlasnost). Tak se to jako stát může, ale podle mě to je fakt jakoby otázka náhody, že jako náhodou tři kostky tam spadnou. Ten vzhled, ten projev a ty hodnoty.

V: Jaký význam pro Tebe má při seznamování náboženství nebo víra (v Boha, v bohy, atd.) u partnerky?

R: (smích) Já teda, tady k tomu mám teda menší příběh. Já jsem byl v kostele, teďka nadvakrát do života a moje partnerka je dvakrát v životě. Moje partnerka je křesťanka, a když jsem u ní byl poprvý, tak byla na čtyřhodinové mši, takže si myslím, že zas tak pro mě velký význam jakoby nemá (nábožensky tolerantní), ale pokud jakoby se jedná o nějaký jakoby rozumný jakoby náboženství, který trochu spadá do mých hodnot, kdyby byla nějaká satanistka, tak to bych asi moc neuznával, ale takhle pokud cítím, že s tím člověkem chci být a záleží mi na ní, tak pak už je to jenom otázka kompromisu. Kde je vůle, tam je cesta. Takže ona třeba jde do kostela a já jdu si ráno zaběhat a takhle fungujeme. Takže velká překážka to pro mě není (nábožensky tolerantní).

V: Rozhoduješ se při výběru partnera na základě rozumového bilancování (zvážení) pozitiv a negativ nebo na základě stavu zamilovanosti (emocí)?

R: ... Tak to je asi obojí (emocionální i racionální rozhodování).

V: V čem ten rozum a v čem ty emoce při tom výběru?

R: ... To je prostě podle mě propojený (emocionální i racionální rozhodování), že .. když toho člověka třeba vidím, ten zevnějšek, tak podle mě to dost souvisí s těma emocemi třeba s tím libidem, že se jakoby spustí u toho člověka nebo když si s ním jakoby. Hmm. Baví a má ty podobný jako hodnoty, tak to je prostě spojený s tím emocionálním projevem, takže podle mě to je strašně propojený, že ten rozum s těma emocema (emocionální i racionální rozhodování). Samozřejmě, pak když jsou nějaký ty komplikace nebo nějaký krize, nebo nějaký, že třeba člověk cítí emoci, který by neměl v tom vztahu (citová díbalance), tak tam je právě důležitější, aby přistoupil ten rozum (racionální rozhodování), že je. Já беру emoce jako takový pozadí, na kterým se všechno jakoby odehrává, ale jako klíčovej беру ten rozum (upřednostnění racionálního myšlení).

V: Partnerku si přeješ spíše emocionálně nebo rozumově založenou?

R: Musí mít obojí (emocionální i racionální rozhodování partnerky). Moje partnerka musí mít schopnost cítit (emocionalita) a být empatická (empathie) a zároveň musí mít ten rozum (racionalita). To se váže s těma hodnotami (hodnoty). S tím usuzováním (kontemplace). Takže obojí.

V: Jaký je Tvůj názor na lidi, kteří jsou „single“?

R: Který jsou single? Že neměli hodně štěstí (neoptimální životní pohoda), a nebo že se nechcu vázat (nezávaznost) a můj názor je takovej, že když to tomu člověku vyhovuje a neublíží mu to, tak proč ne. Nebo pokud je šťastnej, podle mě je štěstí a radost, když neublížíme sobě nebo ostatním a pokud ten člověk žije takhle třeba nějakýma nezávaznýma vztahama a je spokojenej a někomu ubližuje trochu a je spokojenej (funkční vztah), tak já s tím nemusí souhlasit, ale je prostě spokojenej, ale když ten člověk prostě žije jako nezávazně jako singl a je jakoby smutnej, tak je jasný, že asi něco prostě neklape (nefunkční vztah). Záleží jak kdo a v jaké je situaci. Ale rozhodně neodsuzuju

nějak lidi nebo neříkám, že je to špatně když žije bez partnera nebo že nechce mít rodinu, anebo když nepreferuje tady ty dlouhodobý vztahy. Vůbec jako nějak ne to.

V: Jaké výhody podle Tebe mají lidé, kteří jsou v dlouholetém stabilním vztahu oproti „single“?

R: .. Hmm. .. Tak ty výhody jsou v tom, že toho člověka znám delší dobu (důvěra). Můžu se na něho spolehnout (spolehlivost). Vím s kým sem (důvěra). Dochází jakoby k hlubšímu poznání toho člověka (porozumění). Pak můžu přijít do té manželské fáze a mít tu rodinu (partnerská transformace) a je to jistota (jistota) jakoby. Jistota v tom ohledu, že prostě vím, že bez té jistoty bych do toho vztahu nešel (potřeba jistoty). Já bych nemohl být se super holkou, která je otevřená a super veselá, ale kdybych prostě z ní cítil, že je taková, že jednou tam a jednou sem. Tak to bych nemohl (averzibní kritérium 5). Ten vztah je pro mě, že tam musí být ta vzájemná jistota (jistota) a co ještě jiného by mohla být výhoda? Vzájemná podpora (podpora), taky může být.

V: Myslíš si, že kamarádství „s benefity“ (výhodami) funguje?

R: Kamarádství s benefity (smích). Pěkný. Tak já jsem si delší dobu myslel, že to může fungovat, ale jakoby u sebe jsem zjistil, že to jakoby moc, že já tam nejsem šťastnej.

V: A v čem nejsi šťastný?

R: Že nejsem šťastnej, že jsem cítil, že je to proti mým morálním hodnotám (morálka), a nebo že přestože člověk ze sebe jakoby vybijí nějakou tu vnitřní sílu, tak pak se cítí, že něco není, jak by to mělo být, že se jakoby vždycky cítí jakýsi smutek, že se prostě jakoby v jádru toužil po tom vztahu (potřeba vztahu), po tom jakoby partnerským vztahu, ale já vždycky jsem se jakoby pak strašně zajímal o toho člověka, asi se kvůli mně netrápí, asi je v pohodě a zjistil jsem, že u mě jakoby v tom víc, přehršovaly ty starosti než jakoby ty výdobytky tady toho. Takže jsem si řekl, že neplánuji být v mínusu.

V: Jaký je pro Tebe ideální věkový rozdíl mezi partnery?

R: Ideální věkovéj rozdíl? .. tak já si myslím, že spíš záleží na té povaze (temperament/charakter) jakoby lidí, jak si spolu sednou (společné souznění), že znám případ, kdy jsem měl kamarádku, která měla 14, 15 let od svého přítele a už spolu byli rok, rok a půl, že je to málo častý, ale důležitý je, jak to cítí. Spíš si teda myslím, že je více častější, že kluk je starší než holka a holka má staršího jakoby přítele. A ten věkovéj rozdíl jakoby. Ten poměr, záleží, kdy. Kdy je člověk starší, tak se jakoby ten rozdíl může zvětšovat a za to když je člověk mladší, čím menší tím lepší. Přesněji bych to asi neřekl, že v mých třeba dvaceti, takže třeba bych dokázal být s holkou, která je třeba starší o dva roky nebo mladší maximálně o tři roky. (věk – 2-3+)

V: Co si myslíš o vzdálenosti mezi partnery?

R: .. No. Nejlepší je, když jsou spolu (blízkost). Záleží jak ten vztah je jakoby pokročilej a jak to cítí, když cítí, že chtěj být spolu a bydlí spolu tak je to správně, když cítí, že ještě neví, tak asi to je ten vztah, jim to vyhovuje, tak můžou být v jednom městě. Je to zase. Jak si to spolu dohodnou, jak si to spolu řeknou.

V: A co říkáš na vztahy na dlouhou vzdálenost?

R: Je to těžší, rozhodně je to těžší. Ale já se řídím podle toho, kde je cesta, tam je vůle. Teda kde je vůle, tam je cesta.

V: Jaký je žebříček hodnot Tvých rodičů v partnerství? Otce - TOP 1-5 a matky TOP 1-5

R: Tak taťka je takovej praktickej člověk (pragmatismus), takže si myslím, že to je asi, že si myslím, že aby ta žena byla dobrá matka (rodičovství). .. A další hodnoty, myslím, že taťka k mamce cítí, že ona je jakoby obětavá jako pro tu rodinu, že se prostě věnuje těm dětem, že to není žádná flílena (obětování se pro rodinu), právě a jedná na rovinu (spravedlnost) takže tohle a mamka, naopak, jsem se s ní o tom bavil. Byla uchvácená tím, že taťka je jakoby praktický muž (pragmatismus), že na rozdíl od jakoby kluků, kteří byli tehdy v jejím životě, že byl takovej víc mužnější (mužnost) a víc vyspělejší (vyspělost), a že u něj cítila

takovou tu jistotu(jistota), že prostě se na něho může spolehnout(spolehlivost) a zároveň byl příjemnej, milej(laskavost) takže.

V: Které z hodnot, které jsi vyjmenoval, s rodiči sdílíš a které nikoliv.

R: Hmm. .. Já myslím, že všechno(společné rodinné hodnoty). Občas mě jako každé syn a otec nebo každé syn a matka se jakoby je nějaká bouřka a oni mě třeba upozorní, že jako bych se zamyslel nad tím a tím, že rodiče mají pravdu(rodinná podpora), takže si myslím, že jako

V: Uvědomil jsi si něco během rozhovoru?

R: (pauza) Chvilí popřemýšlím ještě. Hmm. Uvažoval jsem i jakoby z jestli by mě něco změnilo. Jakoby anonymní a pak jsem uvažoval, že jakoby možná trošku, zas tolik ne, že to jsou moje názory za těma si stojím, ty si myslím, takže takhle jsem nad tím uvažoval, ale že bych jakoby nějak prozírel nebo tak, tak to ne

V: Chtěl bys ses na mě na něco zeptat?

R: K těm otázkám. Aj no. Asi to bude pouštět ještě někomu nebo?

V: Nahrávku nikdo jiný neuslyší, pouze přepis, kde budeš mít jiné jméno.

R: Dobře.

V: Jaký jsi měl pocit z rozhovoru?

R: Pocit .. Tak jako normální. Byl příjemnej. Tak samozřejmě, člověk jakoby, že to jsou takový občas i intimnější věci a já jsem zvyklej se bavit na rovinu, takže jakoby občas jsem uvažoval právě. Kolik lidí to jako bude asi slyšet nebo kdo všechno prostě, ale cítím se příjemně.

Eliška

V: Souhlasíš s tím, aby byl tento rozhovor nahráván?

R: Ano, jako na svatbě. (smích)

V: Máš partnera? Nebo jsi s někým v partnerském vztahu v současnosti?

R: Ne.

V: Jak dlouho jsi ve vztahu s partnerem?

R: .. 2 měsíce.

V: Jak jste se s partnerem seznámili?

R: V hospodě.

V: Můžeš mi o tom povědět více?

R: Já nevím, co chceš konkrétně víc slyšet? (smích) Já nevím, co je na tom prostě jsme šli do hospody s kamarádama a tam jsme se nějak začli bavit a nějak jsme zjistili vzájemné sympatie. (smích)

V: Jaké jsou Tvoje taktiky při navozování vztahů?

R: Víš, co. Já, já za posledních Ty, jo, asi 8 let, jsme sama ještě nebyla (potřeba partnera), takže tohle je poprvé, takže zatím nějak, jako jsme, jsem své techniky nerozvinula, takže já asi spíš. Já vůbec nevím, co na to mám říct. Mě to úplně zaskočilo, takže asi spíš, já já je moc nevyvíjím, tak spíš jako pozoruju.

V: Oční kontakt je pro Tebe důležitý?

R: No tak, asi jo. Takové ty základní neverbální, jako třeba oční kontakt (neverbální chování 2), když vidíš, nebo jako vzájemně, když prostě. Nevím, tak to poznáš, když se na Tebe usměje (neverbální chování 4), ten ti to opětuje, ona nebo on (zpětná vazba). Takže tohle.

V: Upřednostňuješ krátkodobé či dlouhodobé vztahy? (Proč?)

R: Dlouhodobý (preferance dlouhodobých vztahů)

V: A proč?

R: Protože mi přijde, takový stabilnější (stabilita), víc seriózní (vážnost)

V: V čem seriózní?

R: Seriózní, jako ve smyslu, že aaa. Ten krátkodobý nebo takhle když jdu do vztahu s tím, že je krátkodobý, takže to беру tak, že nic neočekávám (neočekávání do budoucnosti) a chci si spíš jenom třeba nějak pobavit, rozptýlit se nebo si užít (živost), když to ten dlouhodobý má nějakou perspektivu, takže jako .. takže seriózní (vážnost) (smích)

V: Jak dlouho trval Tvůj nejdelší vztah?

R: 6 roků.

V: Jak poznáš, když se někomu líbíš?

R: Takže to je jako, jak jsem říkala, nějaké ty oční kontakty (neverbální chování 2), nějak to člověk tím neverbálním dává najevo, třeba vidí, že tě zrcadlí (neverbální chování 5) nebo třeba komunikuje víc než s jinýma (komunikativnost). Má zájem s tebou nějak stýkat (projevení zájmu), jinak než je to dané ve škole.

V: Co všechno pro Tebe hraje roli při výběru partnera?

R: No tak, teď už jsou to takové, ty mentální vlastnosti (osobnost), jakože abychom si rozuměli (společné souznění), aby byl zodpovědný (zodpovědnost) hlavně nějak, .. abychom si sedli nějak i intelektuálně (stejná úroveň vyspělosti)

V: V čem by měl být zodpovědný?

R: Tak v přístupu k životu. Třeba, já nevím, v našich letech, třeba ke studiu nebo v práci, jako nemusí být jako student, aby měl zodpovědnost za ten vztah (zodpovědnost).

V: Ještě něco Tě napadá?

R: Tak vzhled taky (atraktivita), nebudu říkat, že ne.

V: Jaké z těchto dvou tvrzení vystihuje Tvoje přesvědčení o vztahu? Protiklady se přitahují či vrána k vráně sedá?

R: Vrána k vráně sedá.

V: V čem by si měli být partneři podobní?

R: Tak, já nevím, jak už jsem říkala, to, co je zrovna pro mě důležité. Prostě **mentálně intelektuálně(intelekt)**, prostě aby si **seděli a měli podobné názory(podobnost názorů)**. Protože všechny předchozí vztahy byly, protiklady se přitahují, takže měním svůj postoj. (smích)

V: Kdy jsi k tomuto dospěla?

R: No teď, potom posledním.

V: To bylo zlomové pro Tebe?

R: Hmm.

V: Jaké máš očekávání od vztahu?

R: (pauza) Ty jo, očekávání. ... Když už jdu do vztahu, tak asi nějak ... tak asi takhle globálně, asi **porozumění(empatie)** nebo že ten člověk **pro mě tady bude, když budu potřebovat, tak mě podpoří. Já podpořím samozřejmě jeho(vzájemná podpora)**, že je to všechno takové.

V: Vzájemné?

R: **Vzájemné(společné souznění)**, no přesně.

V: Jaký by měl být Tvůj ideální partner?

R: .. Tak 182 centimetrů, pak 82 kilo, může mít míň. (smích). Ne, dobře.

V: Takže tohle byl vtip?

R: No, (smích). Ideální partner. .. Hmm, **bude tolerantní, byl by tolerantní(tolerance)**, .. **byl by vzdělaný(vzdělaný)**, protože **já potřebuju vedle sebe někoho, kdo mě nějak motivuje nebo nějak mě někam posune(motivační faktor)**. Hmm, nevím, **zodpovědný(zodpovědnost)**.

V: V čem by měl být tolerantní?

R: Vůči **mým přátelům**, protože **já mám takové specifické kamarády a ne všichni partneři se s nimi dobře vyrovnávají nebo takhle. A vůbec ke mně, k mým názorům, k mému chování, oblékání(tolerance)**. Tak, ale to je tak, s tím člověkem nejsi, když se ti v tak zásadních věcech nelíbí.

V: Jaký hodnotový žebříček by Ti vyhovoval na partnerovi? TOP 1-5

R: ... Tak samozřejmě **já(partnerka)** na prvním místě, že jo. Ne počkej, to byl taky vtip. (smích) Ne, počkej, já musím přemýšlet. Hmm. ... Tak první asi **on, aby byl on šťastný nebo nějaká taková vlastní spokojenost(blaženost/well being)**. To bude asi první. ... **Potom asi rodina, aby měl dobré vztahy se svojí rodinou(rodina)**, protože já si myslím, že to strašně **moc odráží ten vztah člověka k sobě samému nebo k tomu druhému**. Potom, aby samozřejmě **třetí, aby byl pro něj důležitý ten partnerský vztah(partnerka)**, nemyslím konkrétně se mnou, kdybychom třeba věděli, že je to zrovna ten krátkodobý, kdybych udělala výjimku .. a obecně už po třetí. Ke trojce, nějaký ten **zodpovědný přístup k tomu partnerství(zodpovědnost)**. Tím myslím, já nevím, i třeba **rodičovství(rodčovství)** nebo takhle. Štverka. Asi nějaké **vlastní zdraví(zdraví)**, nebo to bych možná dala ještě jako trojku **vlastní zdraví(zdraví)**. Štverku bych dala to **partnerství(partner)**, **rodičovství(rodčovství)** a tak. Pětku asi **pracovní život, kariérní, kariéru(zaměstnání)**.

V: Jaká fyzická kritéria musí partner splňovat? (vzhled, postava)

R: **Musí být vyšší než já, protože já jsem dost vysoká. Mám vedle sebe ráda vysokého chlapa(tělesná přitažlivost 4)**. Já jsem na ty jižanské typy, takový ten snědý, ty jo **(tělesná přitažlivost 7)**. (smích) No tak to je asi všechno. No, aby nebyl tlustý ani hubený. Tak jako akorát. **Nemusí být žádný kulturista(averzivní kritérium 1)**. (smích)

V: Ještě něco Tě napadá?

R: Ne.

V: Takže vyšší, španělský typ, a střední postavy?

R: No, no.

V: Jaká fyzická kritéria nevyhledáváš?

R: Menší než jsem já. Menší, to já nevím, 170 centů mínus, to už je málo. (averzivní kritérium 13) Achh. Takové ty severské, takové ty blondáky červené, škaredé. (averzivní kritérium 14) (smích) Zavalité (averzivní kritérium 1). (smích). No to je asi tak všechno. Já zase nemám nějak extra požadavky. (smích)

V: Jaké hodnoty jsou pro Tebe důležité v oblasti rodiny?

R: V oblasti rodiny. (pauza) Tak asi taková nějaká ta, nějaké souznění v té rodině (společné souznění), aby byli schopni spolu komunikovat (komunikativnost), nebo mám to říkat v bodech nebo?

V: Jak se Ti to lépe říká.

R: Jo, tak nějaká upřímnost (upřímnost), otevřenost v té rodině (otevřenost), abych věděla, že se děje cokoli, tak ta rodina. Prostě nějaké stabilní místo, kde můžu být sama sebou (spontaneita) a nemusím se bát nějakého odsouzení nebo můžu očekávat, když ne radu, tak podporu (podpora). Prostě domov.

V: Jaké hodnoty jsou pro Tebe důležité v oblasti výchovy dětí?

R: Pro mě je strašně zásadní, třeba jednotnost té výchovy s partnerem (souhlasnost ve výchově). A nějaká přiměřená liberalita (liberální výchova). Tak já říkám, v čem jsem byla vychovávaná (liberálnost) já a myslím si prostě, že je to dobré no.

V: V čem spočívá ta přiměřená liberalita?

R: Tak třeba znám kolem sebe spoustu lidí, co spoustu věcí nemohli a pak třeba utíkali z domu, aby večer mohli jít s děčkama, kteří to mají dovolené, což, že to udělá víc škody než užitek, tady tohle, když já jsem ve zdravé míře si mohla dělat, co jsem chtěla, tak jsem neměla potřebu vyhledávat nějaké akce nebo zkoušet nějaké drogy (liberální výchova) (smích) a takhle.

V: Jaké hodnoty jsou podle Tebe důležité v oblasti intimního života?

R: Aby tam nebyl žádný stud (otevřenost) třeba, jakože teď myslím, fyzicky jako sám za sebe, a nebo i v tom říct mu, že se mu něco nelíbí nebo naopak líbí, že něco nechce nebo chce.

V: Takže komunikace?

R: Komunikace (komunikativnost), no. Vidíš, jak jsto pěkně řekl za mě. (smích) Já nevím, podle mě je to všechno postavené na tom, a nějaká tolerance (tolerance).

V: A v čem by měl být tolerantní v intimním životě?

R: Právě když spolu komunikujete, na něčem se domluvíte (komunikativnost).

V: Hraje u Tebe roli při seznamování materiální zabezpečení a sociální status, jímž partner disponuje?

R: Ne (nedůležitost sociálně-materialistických aspektů)

V: Proč ne?

R: Protože když má jiné kvality (nedůležitost sociálně-materialistických aspektů), tak jsou pro mě důležitější než materiální zabezpečení, jako pokud si to nezavinil sám třeba tím, že nefachčenko (nezaměstnanost) a rozhazuje (rozmařilost) a takhle. Třeba pokud žije s rodiči, kteří nemají dost peněz. Ne nehraje. (nedůležitost sociálně-materialistických aspektů)

V: Věříš na osudové vztahy/lásku?

R: ... Osudovou. Jo, asi jo.

V: Proč jo?

R: Tak protože .. já jsem teď nad tím, tak nevím, znám lidi, kteří jsou spolu, asi 2 nebo 3 páry, jakože už dospělí lidé, kteří už mají vlastní rodiny už. Je jim hodně kolem čtyřiceti a jsou spolu od nějakých sedmnácti, tak to si myslím, že je to nějaký vztah, i když by měli

potom nějaký jiný, tak potom budou tady ten hodnotit, jako takový asi nejdůležitější nebo nějaký zásadní ono asi. Ono je těžké definovat pro každého je asi osudový je něco jiného, ale já na ně věřím.

V: Jaký význam pro Tebe má při seznamování náboženství nebo víra (v Boha, v bohy, atd.) u partnera?

R: Jo, tak to má, protože .. Já jsem teda ateista(nevěřící) a asi si nedovedu představit, že bych byla s někým, kdo je nějak věřící(rezervovaná k náboženství). Nevím, možná bych to dovedla. (smích) Ne, prvotně, kdybych to věděla, tak by měl asi nějaké mínusové body(nepotřebnost náboženských idejí), jako mám .. náboženství toleruju(náboženská tolerance), ale já osobně bych, jakože já nejsem věřící(nevěřící) a ani nemám nějak v plánu se stát a tím, jak pro mě je spíš důležité nějaká ta duchovní stránka, prostě to naladění mentální, tak by mě rušilo nebo vadilo(averzivní kritérium 16).

V: Rozhoduješ se při výběru partnera na základě rozumového bilancování (zvážení) pozitiv a negativ nebo na základě stavu zamilovanosti (emocí)?

R: Tak dycky to bylo na těch emocích(emocionální rozhodování), tak teď si myslím, že bych víc zapojila rozum(racionální rozhodování), takhle teď si myslím, že už jo.

V: A všem to bylo předtím na těch emocích?

R: Já jsem věděla, že ten partner není ideální(reálná očekávání), že mi na něm něco vadí, co je třeba dost zásadní, ale nějak to jsou takové ty růžové brýle, víš? Prostě jakože nevidíš, nebo nechceš to vidět nebo to omlouváš nebo si myslíš, že se ten člověk změní z lásky k tobě a ono to tak není(reálná očekávání), takže.

V: A současné situaci, pozitiva a negativa zvažíš, jestli jsem tomu dobře rozuměl?

R: Jo.

V: Partnera si přeješ spíše emocionálně nebo rozumově založeného?

R: (pauza) Asi spíš rozumově(racionální rozhodování partnera)

V: Proč?

R: Achh. (pauza) No emocionálně, tím nemyslím, že by měl být studený čumák(averzivní kritérium 12), ale myslím si, že v nějakých důležitých otázkách partnerských, je potřeba řešit, nebo některé hádky řešit s chladnou hlavou a umět odsunout ty emoce do pozadí, což si myslím, že je víc důležité než prostě řešit něco v afektu nebo říkat nějaké věci v afektu nebo dělat nějaké rozhodnutí(racionální rozhodování). Takže spíš rozumově, čímž nemyslím, že by měl být úplně citově oploštělý, emocionálně(averzivní kritérium 15) tak. (smích)

V: To je pro Tebe důležité, aby nebyl emocionálně oploštělý?

R: No, jo (smích)

V: Jaký je Tvůj názor na lidi, kteří jsou „single“?

R: Já jsem taky singl, tak když jim to vyhovuje, tak ať prostě, tak jsou(funkční vztah).

V: Ještě bys k tomu něco přidala?

R: Tak když je to nějak dlouhodobě singl(osamocení) v řádu třeba .. já nevím, co už je nějaké hraniční a prostě nějak delší dobu tak, tam nebude něco v pořádku(vztahový problém) ale. Někdo se třeba vzpomíná z nějakého vztahu a někomu to momentálně vyhovuje(funkční vztah), tak proč ne.

V: Je tam nějaká ta hranice pro Tebe, kdy už to není v pořádku?

R: Tak to bude asi .. nevím, tak asi .. rok a půl. (smích) Ne, tak asi od těch dvanácti měsíců víc, pokud jako vyloženě ten vztah mít nechce

V: Jaké výhody podle Tebe mají lidé, kteří jsou v dlouholetém stabilním vztahu oproti „single“?

R: Tak právě to, že mají nějaký stabilní vztah, že už mají nějaké zázemí(jistota), mají člověka o koho se můžou opřít(podpora), spolehnout na něj, spolehnout se na něj(spolehlivost). .. No na druhou stranu, jako máš třeba zodpovědnost trošku víc za toho

člověka nebo za své chování vůči tomu člověku (zodpovědnost). No singl tohle nemají (odlišnost), což může být na jednu stranu bráno jako výhoda nebo třeba nevýhoda. Zas neříkám, že člověk, který je nezadaný nemá nikoho, na koho se může spolehnout nebo opřít. Má tak jako víc volnosti (volnost), ale zase tam není taková ta intimita (nedostatek blízkosti) nebo takhle, mně osobně by třeba chybělo dlouhodobě.

V: Myslíš si, že kamarádství „s benefity“ (výhodami) funguje?

R: Ne

V: Proč ne?

R: Protože nevěřím (nefunkční vztah), v takovéto, jak se říká, že nebo nemyslím si, že se vždycky podaří, aby v tom nebyly nějaké hlubší city jednoho z těch lidí. A tím mi přijde, že potom jako už ten druhý, který ty city nemá jako si to ani neuvědomuje (cítová disbalance), ale tomu druhému tím ubližuje nebo ten druhý od toho očekává něco víc (nereálná očekávání), což prostě ten druhý nechce. To je všechno.

V: Jaký je pro Tebe ideální věkový rozdíl mezi partnery?

R: ... Ty jo, na to je strašně těžký odpovědět. Protože to záleží na tom, jak si mentálně rozumí (společné souznění).

V: Kdybys měla vytyčit nějaký ideál?

R: (puaza) Když ti chlapi, pak chytají druhou mízu, tak by to byl velký rozdíl, aby mě pak neupustil. (smích) Ne, to byla sranda. Takže (smích) Já nevím, tak dvacet čtyři, dvacet pět. To znamená tři, čtyři roky pro mě osobně teď v téhle situaci (věk 3-4 max+). Globálně, to ti neřeknu.

V: Co si myslíš o vzdálenosti mezi partnery?

R: Tak dlouhodobě to pro mě fungovat nemůže tohle, ale krátkodobě (delší vzdálenost nevydrží delší čas). Nebo já nevím, třeba příklad erasmus jo, když prostě někoho máš, když jedeš na erasmus, tak si myslím, že je to bez problémů, jakože se to dá zvládnout. Stejnak se dá zvládnout, když studuješ, máš někoho v jiném městě a já nevím, třeba na víkend. Víkendy se vidíte, jakože to asi relativně funguje, takové ty vztahy s kamioňákama, ale ne, jakože obecně asi bez nějakého častějšího vidání se, já nevím, podle mě to je třeba v řádu ... já jsem se do toho strašně zamotala (smích) No prostě si myslím, že vztahy na dálku fungovat nemůžou za předpokladu, že jsou fakt na dálku a ti lidé se vidí hrozně sporadicky. Já nevím pro mě třeba párkrát do měsíce (delší vzdálenost nevydrží delší čas). Na nějakou krátkou dobu.

V: Jaký je žebříček hodnot Tvých rodičů v partnerství? Otce - TOP 1-5 a matky TOP 1-5

R: Ty jo, tak to já nevím, to budu odhadovat, myslím, že u mamky jsme na prvním místě nebo u obou dvou jsou. Tak dobře mamka první. Jakože děti (rodičovství) jsou na prvním místě. Pak je .. podle mě jako, aby vytvořila domov (domov) pro nás. Jako třetí je partner (partner). Čtvrtý ... Čtvrtá asi tak nějak bude její vnitřní spokojenost (optimální životní pohoda) a pátá bude asi zaměstnání nebo práce (zaměstnání) nebo asi jo. A u taťky. Jednička taky děti (rodičovství). Dvojka budou podle mě asi takové nějaké zase asi jeďda asi, no nevím vlastní pohodlí nebo spokojenost (well being), trojka bude práce (zaměstnání), ale to zase souvisí s tou dvojkou ... Štverka .. Štverka bude asi partner (partner) a pětka možná nějaké. Štverka budou dobré vztahy jako s okolím (sociální aspekt) a pětka bude partner (partner) asi.

V: Které z hodnot, které jsi vyjmenovala, s rodiči sdílíš a které nikoliv.

R: Já asi sdílím všechny (společné rodinné hodnoty), jakože některé víc, některé míň, ale v zásadě, jo všechny. Třeba u taťky ta vlastní spokojenost to už je pro mě takové dost přehnané (potřeba napětí), takže to asi jenom dost okrajově.

V: Uvědomila jsi si něco během rozhovoru?

R: Ne, spíš jsem si jako upevnila ty svoje názory. Vím, že to tak chci mít, jak to mám.

V: Chtěla bys ses na mě na něco zeptat?

R: Ne.

V: Jaký jsi měla pocit z rozhovoru?

R: (smích) Jako některé otázky mě dost zaskočily no, ale v zásadě fajn.

Legenda

neverbální chování 1	– flirt	averzivní kritérium 1	– postava
neverbální chování 2	– oči	averzivní kritérium 2	– piercing
neverbální chování 3	– ohlédnutí	averzivní kritérium 3	– tetování
neverbální chování 4	– úsměv	averzivní kritérium 4	– make-up
neverbální chování 5	– zrcadlení	averzivní kritérium 5	– nestálost
tělesná přitažlivost 1	– postava	averzivní kritérium 6	– nervozita
tělesná přitažlivost 2	– vlasy	averzivní kritérium 7	– tvář
tělesná přitažlivost 3	– oči	averzivní kritérium 8	– mimika
tělesná přitažlivost 4	– vzrůst	averzivní kritérium 9	– hygiena
tělesná přitažlivost 5	– prsty	averzivní kritérium 10	– prsa
tělesná přitažlivost 6	– tvář	averzivní kritérium 11	– pozadí
tělesná přitažlivost 7	– tmavší typ	averzivní kritérium 12	– rezervovanost
tělesná přitažlivost 8	– piercing	averzivní kritérium 13	– vzrůst
tělesná přitažlivost 9	– tetování	averzivní kritérium 14	– světlé typy
tělesná přitažlivost 10	– pozadí	averzivní kritérium 15	– apatie
tělesná přitažlivost 11	– nohy	averzivní kritérium 16	– náboženské přesvědčení